Ч. 282 (14.531). Львів, вівторок 15. грудня 1936. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 219-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Комуністичний переворот у Китаю.

В Китаю зайшла одна подія, що може мати дуже далекосяглі наслідки. Маршал Чанґсуеліянґ, вожд протикомуністичного фронту, арештував начального вожда китайських військ і фактичного диктатора Китаю Чанґкайшека та зажадав від нанкінського уряду, щоби він:

1) припинив війну проти червоних військ;
2) допустив комуністів до Куомінтанґу;
3) заключив союз із СССР;
4) боронився проти Японії;
5) зорґанізував уряд національної оборони;
6) скликав конференцію „народнього спасення";
7) привернув свободу преси;
8) і проголосив амнестію для політичних вязнів.

Як бачимо з тих постулятів, замах Чанґсуеліянґа виявляє сильну совітофільську орієнтацію; не зважаючи на те, ТАСС заявив, що СССР зовсім до тої справи непричасний.

Виступ Чанґсуеліянґа не був несподіванкою,

мотиви бунту

відомі. Чанґсуеліянґ командує 200.000 армією, рекрутованою з вояків, що покинули Манджурію перед японським наступом. Вони боялися, щоб влада їх не розбила на дрібні відділи та не вислала до далекого Фокієну, ще до того у тій армії було чимало симпатиків совітів, які

домагалися війни з Японією.

У жовтні Чанґсуеліянґ обіцяв вірність Чанґкайшекові, що відвідав його на фронті. Здавалося, що небезпека минула. Тимчасом наступ монголів на північний Китай — у чому добачують японську руку — викликав у всьому Китаю нову хвилю протияпонських настроїв. Вихіснували це комуністи і ввійшли у переговори з Чанґкайшеком та запропонували йому спільний фронт, обіцюючи нанкінському урядові підтримку. Виглядало би, що Чанґкайшек тих пропозицій не приняв. Тимчасом найшлися в Китаю люди, які не перебирають у засобах, намагаючися довести до війни з Японією.

Покищо бунт не поширюється,
бо військові вожди з провінції запевнили телеграфічно Нанкін про льояльність.

Також уся китайська преса осуджує крок Чанґсуеліянґа. Таке саме становище займають навіть ті члени Куомінтанґу, що обстоюють гостру політику супроти Японії.

Що діється з арештованим Чанґкайшеком?

Розійшлися були вістки, що він уже не живе, та небавом їх здементували. Тимчасом відсутність Чанґкайшека болюче відчувають у Нанкіні, де він в дійсности зосереджував у своїх руках усю владу.

Тому нанкінський уряд заявив, що не ввійде в ніякі переговори зі збунтованим маршалом, доки він не випустить арештованого диктатора. Дорадник того останнього, австралієць Доналд, відлетів до Сіенфу, де перебуває Чанґсуеліянґ; з того вносять, що Чанґсуеліянґ допускає переговори і що порозуміння не є виключене. Говорять також, що Чанґсуеліянґ сам зажадав, щоб вислати до нього делеґацію на переговори, а саме міністра скарбу і президента кит. державного банку.

Замах Чанґсуеліянґа важний з міжнароднього погляду.

Французька преса бачить у ньому

реакцію

на німецько-японський пакт.

Як заявив представник токійського міністерства закорд. справ, **годі сподіватися японсько-німецької співпраці у Китаю,** бо обі держави зобовязалися лише обмінюватися інформаціями. Як кажуть, уряд Гіроти захитаний.

„Матен" уважає, що **інґеренція Москви у Китаю така сама небезпечна для світового миру, як і в Еспанії.**

З огляду на те в Токіо відбуваються поспішні наради вищих урядовців міністерства закорд. справ, представників ріжних міністерств і т. д. Мікадо приняв міністрів закорд. справ і маринарки та відбув з ними нараду. Після неї представник міністерства закорд. справ заявив, що

Японія ще не може заняти становища до подій у Китаю,

бо не знає, як великі сили підтримують Чанґсуеліянґа. Вона покищо лише боронитиме інтереси своїх громадян. Зате щоденник „Асагі" заповідає, що тепер

Японія енерґійними засобами намагатиметься устабілізувати положення у північному Китаю

та що матиме догідні умовини для переговорів з Нанкіном, який у Японії шукатиме підтримки проти Чанґсуеліянґа і комуністів.

Тимчасом нанкінський уряд усунув збунтованого маршала зі становища нач. вожда протикомуністичного фронту і вислав проти нього свої війська, якими особисто командує міністер війни нанкінського уряду. Дійшло вже до перших сутичок — бунтівники відступають. Рівночасно уряд уповноважнив військовий комітет проголосити

військовий стан

всюди, де це буде небохідне.

Голяндія не рахує на Ліґу Націй,

ЛИШЕ ЗБІЛЬШУЄ СВОЇ ЗБРОЙНІ СИЛИ.

Підчас дискусії над буджетом представник голяндського уряду заявив, що оборону краю годі залишати на Ліґу Націй: раз — тому, що багато держав до неї не належать, друге — заки прийшлаб підмога на основі договору збірної безпеки, держава мусить боронитися сама. Зокрема, коли йде про оборону на Тихому Океані, на таку підмогу треба би дуже довго чекати. Тому уряд хоче збільшити стан армії підчас мира, продовжити час служби в маринарці та збільшити час вправ у сухопутних і морських силах.

„Поширення" прав української мови.

ПОЛЬСЬКЕ РАДІО УКРАЇНСЬКИХ ЗГОЛОШЕНЬ НЕ ПРИЙМАЄ!

Львів, 14. грудня 1936.

З нагоди нової реєстрації радіоабонентів веденої у звязку з обнижкою оплат, вистосували ми поклик до радіо-абонентів українців, щоб реєстраційні картки виповнювали українською мовою, бо це добра нагода дати самому Польському Радіо перегляд, скільки українців є його клієнтами: чи проста купецька калькуляція каже тій установі рахуватися з українськими вимогами до програмової секції, чи можна їх злегковажити. Аж тут прийшла нова несподіванка: від якого тижня раз-ураз зголошуються до нашої Редакції люди з вісткою, що тільки що вони мали у почтовому уряді у Львові авантюру за те, що панночка при віконці не хоче прийняти зголошення, виповненого українською мовою! Були такі, які ходили до вищих інстанцій у дирекції почт у Львові: ріжні достойники подавали ріжні арґументи, одні — що т. зв. мовний закон каже про права української мови у судівництві, школі й адміністрації, а не згадує про почту, — інші, що Польське Радіо це центральна варшавська установа, а з Варшавою листування іде в урядовій мові, — панночка при віконці казала просто, що „не розуме" і як компроміс подає пропозицію, щоб український текст писати латинкою (якій текст, коли річ іде тільки про призвище й адресу, зрештою дається лише палочки у друкованому бляжкеті?!). І перед українськими радіо-абонентами істнує дилема: або повинуватися ще одному „поширенню прав української мови" і зректися права рідною мовою зголосити свою згоду стати радіо-абонентом, або — зректися бажання слухати радія.

Неімовірне, але правдиве. Наші сусіди називають такі справи „historja z nieprawdziwego zdarzenia". Арґументи пп. з львівської почти не витримують, очевидно, ніякої критики: бо Польське Радіо це державне підприємство і справа листування чи всяких інших звязків із підприємствами не може бути реґульована законом. Фактом зрештою є і те, що й до самої дирекції почт можна писати по українськи і — досі бодай — з цього приводу українські сторони не мали прикрощів. Почта є теж тільки передаточним пунктом, є тільки торговельним посередником поміж абонентами П. Радія та самим Польським Радіом. І чому якраз Польське Радіо має бути підтягнене чи до „ранґи" міністерств, з якими треба листуватись у поль

ській мові, чи до характеру такої польської національної (а не загально-державної) установи, що до неї не можна навіть свого призвища зголошувати у рідній не-польській мові?!

Річ, очевидно, не у формально-правних виводах. Коли теж схочеться комусь з українських радіо-абонентів вступити на правну дорогу і скаржити спротив почтової управи прийняти українське зголошення — то може процесуватись. І ми не перерішуємо висліду формально-правного спору. Зате найрішучіше виступаємо проти того нового обмежування прав української мови. Можемо зрозуміти радість і вдоволення тих польських шовіністів, почтових урядовців, коли вони примушують українця писати по польськи, використовуючи свою ситуацію носіїв „влади“. Але не можемо зрозуміти глузду такої поведінки в інтересах самого Польського Радія та в інтересах польської держави.

Передусім справа статистики: у згаданих реєстраційних листках нема рубрики національність. Польське Радіо воліє „не знати“, хто його абонує, хто взагалі в державі слухає радієвих авдицій і як — очевидно — відповідно до свого специфічного національного підходу радіо-абонент реагує на авдиції та всю мовну і програмову політику П. Радія. У висліді такого легковаження собі національної статистики радіоабонентів, і варшавська централя П. Радія і львівський відділ не має найповажнішого субстрату для своїх програмових напрямних. Чи може бути байдужим для керманичів П. Радія напр. такий факт, що його почули ми сьогодні від одного відвідувача нашої Редакції, українського селянина з Волині. На волинському селі — чуємо — тепер дахи домів задрутовані антенами. Але нова київська радіостація така сильна, що приглушує Львів: „але колиб і не приглушувала, каже нам наш відвідувач, то люди все одно слухалиб Київ, бо то цілком що інше, коли чути рідну мову...“

Очевидно, що „що інше“. І на цій правді спірається саме вся большевицька калькуляція, вся національна політика большевиків з гаслом „рідна мова — інтернаціональний зміст“, з використовуванням української мови та взагалі окреміших національних мов для шаленої і на заході ніде незустрічної комуністичної радіо пропаганди! І діється це не тільки у Совітах. Ось в останню пятницю у пополудневих годинах припадково слухали ми авдиції з Кошиць для Підкарпатської Руси: якийсь „русский“ молодець (Падруц, чи щось у тому роді) деклямував свої вірші: 100%-а апотеоза большевизму, поклики до робітників дивитися на „червоний схід“, звичайна комуністична агітація у кепській віршованій формі. Чеське державне радіо помагає центральній чеській владі творити на Підкарпатській Русі московський червоний вал: бо в той спосіб Польща не тільки зі сходу, але й із полудня буде оточена московсько-комуністичним муром, найкращою запорукою московського великодержавництва, що опікується сьогодні чеським „братом“.

Але Польське Радіо придивляється цьому байдуже. Не тільки нема ще українських авдицій — поза дуже рідкими вокальними авдиціями та такими самими рідкими польськими авдиціями з українською тематикою, — але тепер навіть зголошуватись на радіоабонентів не вільно — не по польськи! Який знаменитий спосіб протидіяти ворожій большевицькій радіо-пропаганді ворожих сусідських радіо-стацій, який знаменитий спосіб побільшувати скількість українських радіоабонентів у Польщі та привязувати їх до державницьких ідей, що їм ніби служить Радіо!

Справді, клясичний зразок національної політики, такої політики, яка — бючи по українцях — бє у найживучіші інтереси польської держави!

Непевність у Франції.

(ВІД НАШОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Париж, 11. грудня 1936.

I.

Ви знаєте вже з телеграм, що комуністичні посли здержалися від голосування після дискусії над закордонною політикою уряду в палаті депутованих, не зважаючи на поставлене вотум довіря французького премієра. Зате центрова група Флядена віддала свої голоси на ліво-соціалістичний уряд. Від „людового фронту“ наче відлупилася крайня лівиця, а база уряду пересувається на право.

„Людовий фронт“ мертвий, чи ще дихає? — ось загальний запит, що його ставлять сьогодні всі великі часописи світу.

Нема сумніву, що уряд п. Блюма був би вже уступив, якби не несподіваний вибух англійської конституційної кризи. Це не була внутрішня справа Англії — і зречення Едварда VIII. її ще не ліквідує.

У париському „Парі Суар“ Жіль Зауервайн телефонує з Льондону ось так: „Хоч як є гідні пошани мотиви і віра тих, що осуджують суверена, то проте нема сумніву, що вони беруть на себе важку відповідальність. Усюди між публикою і в пресі появляються ворожі урядові знаки та вислови симпатії для нещасного монарха. Велика інформаційна преса тримає з публикою, а не з політичними партіями, і є по стороні Едварда. Якщо за якийсь час під скиптром короля Юрія VI. виринулиб якісь поважні внутрішні чи зовнішні труднощі, то нема ніякого сумніву, що зір цілого народу звернувся би знову в сторону колишнього короля Едварда VIII-го“.

І того моменту Франція не може легковажити. Бо французька закордонна політика основує свою напрямну лінію на якнайтіснішій співпраці з Великою Британією, а все французьке громадянство співчуває з Едвардом. Події у Льондоні пасіонують все ще цілу Францію.

Про війну в Еспанії ніхто тепер не говорить. Останні дні у Франції були виповнені журбою: що зробить Едвард VIII-ий та що зробить Болдуін. Під редакціями париських ґазет вистоювали юрби народу, жадучи на найновіші телеграми, та кричали у честь Черчіля, великого оборонця короля і приятеля Франції.

II.

До особи французького міністра закордонних справ п. Дельбоса III-ий Інтернаціонал мав такого самого „пеха“, як до численних інших французів, що паломничали до СССР. Міністр Дельбос написав був теж книжку про СССР, зискав собі довіря комуністів, комуністичні пляни в Еспанії були йому подані до відома в чотири очі, у колишніх найінтимніших розмовах з достойниками большевії. Комуністи тоді вірили, що Дельбос є „їх“, хоч і не сподівалися такого „щастя“, що Дельбос стане міністром закордонних справ, — провідником Ке д' Орсе.

Змінилися обставини, змінилися люди, змінилися погляди про людей. Нині Дельбос є „чорною бестією“ для французької секції III-го Інтернаціоналу, а його імя, як прокляте, висвистують кожного разу комуністи на своїх мітингах. Зрештою нині ні Блюм, ні Даляді́є не мають кращої опінії між комуністами, як їх товариш Дельбос, який заборонив катальонському президентові Компанісові приїхати до Франції, щоб взяти участь у комуністичному мітингу в Парижі під гаслом „літаки й гармати для червоної Еспанії“.

III.

У внутрішній політиці роздвоєння між спільниками „людового фронту“ триває далі. Радикальна партія і велика більшість соціялістичної партії стоять на становищі приватної власности і соціяльної еволюції в капіталістичному устрою. Зрештою, проти комуністичного устрою є нині — чи не помиляємося — 95 відсотків французького населення.

Треба тямити, що на 41 міліонів 800 тисяч европейського населення Франції, є 5 міліонів власників нерухомостей, а як комуністи дістали при останніх виборах аж півтора міліона голосів, то в тому числі велика більшість голосуючих це люди, що бажали знижки податків, підвишки платень і всякого іншого дочасного добра, а не комуністичного устрою у Франції!

Дуже добре знають це французькі комуністичні провідники, які роблять тепер всякого роду циркові штуки, щоб добре жити з комуністичним центром у Москві, але й не стратити мас у Франції.

Але це не дуже вдається. Бо нині щораз більше поширюється між французами погляд, що така урядова і парляментарна непевність та провізорія довго не втримається. Містика „людового фронту“ щораз більше розвівається. Ця чарівна паличка „людового фронту, що в одну мить мала розвязати господарську кризу та запевнити „мир, хліб і свободу“ — для щораз більше людей є звичайним блефом.

Адже „гармати й літаки для Еспанії“, актуальне гасло комуністів, це не дуже мирове гасло, — усі мусять признати. Хліб таки дуже подорожів, і підвишка платень служить тепер на те, щоб платити дорожчі ціни товарів. Одначе тут треба зазначити, що назагал, передовсім по девальвації, купецькі обороти зросли у Франції. Ми теж не хочемо оспорювати справедливих соціяльних реформ, які перевів уряд. Але щодо свободи, то важко уявити собі цю свободу по рецепті комуністичної газети „Ль' Юманіте“.

Франція переживає важку домашню кризу. Треба подивляти, як досі, дисциплінованість і почуття ладу широких французьких мас. А як зважаємо, що при тім велику ролю грає французький патріотизм. Усі французи свідомі, що Европа стоїть на порозі нового великого зудару сил, що борються за гегемонію на европейському суходолі. І в обличчі тієї небезпеки — французи тримають на поводах свої темпераменти.

Юрій Студинський

В якій мові мають священики листуватися з адміністраційною владою?

ВІДПОВІДЬ МІНІСТРА ВНУТРІШНІХ СПРАВ НА ІНТЕРПЕЛЯЦІЮ УПР.

Міністр внутрішніх справ ген. Славой-Складковський надіслав до канцелярії маршала сойму письмо такого змісту: Відповідаючи на інтерпеляцію пос. д-ра Ст. Витвицького з 17. лютого ц. р. маю шану завважити ось що: „Неоправданий є поставлений в інтерпеляції закид, будьто би органи державної адміністрації нарушували мовні права греко-католицьких священиків у справі урядової кореспонденції та у звязку з тим закид безправного примушування тих священиків адміністраційним шляхом, щоб уживали державної мови в урядових справах. Інтерпелянт мабуть не відріжнює у функціях душпастиря двох основних, окремих і самостійних обсягів ділання: 1) **душпастирського** в точнім цього слова значінні, що спирається на релігійних нормах і 2) **світського**, що обіймає доручені державою **функції урядовця цивільного стану.**

Рішення найвищих судових і судово-адміністраційних інстанцій (згадатиб лише: присуд Найвищого Суду ч. І. К. 697/33 і присуди Найвищого Адміністраційного Трибуналу з дня 28. VI. 1934. р. ч. реєстр 8182/31, з дня 4. X. 1935., ч. реєстр. 3294/31, 4315/31 і ч. реєстр. 2543/31), перерішили остаточно справу правного характеру греко-католицьких душпастирів як урядовців цивільного стану і справу мови, якою вони мають послугуватися в обсягу доручених їм справ та вкінці їх службові взаємини супроти влади загальної адміністрації.

Згадані присуди устійнили тези, що: 1) „Католицькі душпастирі, які ведуть метрикальні книги, виступають супроти загальної адміністрації не як органи автономної католицької Церкви, але в характері, подібнім до державного урядовця супроти зверхньої влади та повинні безоглядно застосуватись до вказівок і доручень влади, яка видає у рямцях своєї компетенції; 2) Далі з цього характеру відношення католицьких душпастирів, як тих, що ведуть метрикальні книги, до надзірних властей загальної адміністрації виходить, що у справі мови, в якій мають вести між собою урядову кореспонденцію ці органи державної адміністрації, є міродатні постанови мовного закону з 31. липня 1924. р. Цей закон у 1. статті постановляє, що урядовою мовою є мова польська і що в цій мові урядують всі державні й самоуправні власти та адміністраційні уряди як у внутрішній, так і в зовнішній службі; 3) Не можна відмовити адміністраційній владі компетенції, щоб примушувала на основі постанов розпорядку президента з дня 22. березня 1928. р. про примусову процедуру в адміністрації неслухняних парохів до виконування правних доручень у справі мови урядування; 4) Вкінці у згаданих взаєминах не ввів теж ніякої зміни конкордат, що його підписала Польща з Апостольською Столицею, який не обіймає у цій справі ніяких постанов.

Слід теж згадати, що ніодної з правних постанов, на яких спираються згадані присуди, не зачислено до відхилених у звязку з введенням конкордату в життя.

У світлі наведених засад всі заміти, що їх піднесено в інтерпеляції, мусять відпасти, як правно необосновані".

По смерти Василя Стефаника.

До Т-ва Письменників і Журналістів ім. Ів. Франка у Львові наспіли з приводу смерти Василя Стефаника ще такі вислови спочуття:

Прага (телеграма). Ректор, Сенат і Професорські Колегії Українського Вільного Університету у Празі просять прийняти вислів глибокого спочування, жалю і смутку з причини смерти Василя Стефаника, великого серця сердець українських селян Галицької Землі. — Олександер Колесса, ректор.

Союз Українських Журналістів і Письменників на чужині з осідком у Празі — за підписами голови Ст. Сірополка і секретаря Марії Матюшенкової, Центральний Союз Українських Організацій у ЧСР — за підписами голови інж. А. Гальки і секретаря Косинського. Український Історичний Кабінет при Міністерстві закордонних прав ЧСР — за підписами голови д-ра Яна Славіка і референта Арк. Животка. Українське Доброділйне Т-во у Кремянці — за підписами Бориса Козубського, Василя Серафимовича й Анатоля Котовича. Дирекція і Батьківський Комітет Української Гімназії у Кремянці — за підписами директора гімназії Л. Концевича, голови Батьк. Комітету Д. Микулича і секретаря Марії Ковун. Т-во „Бесіда" в Солотвині що зам. китиці цвітів на могилу Письменника зложило відповідний даток на Р. Ш., Філія Союзу Українок у Коломиї, Научний Кружок при українській дівочій гімназії Р. Ш. у Станиславові.

—o—

Кріза каталонського хенералідаду.

У нутрі хенералідаду дійшло до гострого конфлікту. Соціялісти хотіли би замінити хенералідад на звичайний уряд, з відповідними повновластями, щоби не тратити часу на безконечні наради. Всіми військовими справами кермувала би рада оборони, яка підлягала би тише хенералідадові. „Партія марксівської єдности" погоджується на скріплення уряду, зате противиться скасуванню установ, що обмежують його владу: комітету внутр. безпеки і секретаріяту оборони; ці органи — мовляв — уможливлюють робітничій клясі контролю над армією і внутр. безпекою.

НА ФРОНТАХ.

Недавні вістки про пляновану офензиву нац. військ на **Мадрид** вже викликали реакцію. Як повідомляє Авас, **червоні будують перед своїми першими позиціями дротяні перешкоди, у глибині міста — бетонові схоронища. В Мадриді й околиці панує гострий мороз.**

На інших фронтах дійшло лише до дрібних сутичок; червоні збомбардували Кадікс, національні — Малягу, де **затопили большевицький корабель.**

В суботу пополудні нац. підводний човен сторпедував червоний підводний човен.

ЛЮЇДЖІ ПІРАНДЕЛЛЬО.

ДВІ СЕСТРИ.

Вона була зовсім здорова до девяти років; вродилась щасливо, виросла гарно. До девяти років — так, немов би доля з темряви простягла свою невидну велитенську руку і поклала її на її голову: — тільки досі! Тоді Клементина заввишки не більш метра, виросла несподівано понад свій вік. Лікарі, очевидячки, на підставі свого знання зараз зрозуміли, що вона не виросте вже більша. Лімфатична, рахітична! Незвичайна річ, така діягноза! Але що було робити наприклад з ногами або горішньою частиною тіла Клементини, коли вони не повинні були рости? Від хвилини її народин її кадовб та її ноги робили все, щоб рости, не піддаючись. А що під страшним, насильним тиском тієї велитенської руки, що її пригнітала, вони не могли рости вдовжину, почали рости вшир. Викривились ноги, ззаду появився горб, зпереду кадовб. Щоб тільки росли!

Чи так само не виростають усякі деревця з пупінками та кривульками, дуговатими членами свого тіла? Зовсім так само, з тією ріжницею, що дерево не має очей, щоб дивитись, серця, щоб відчувати, ані розуму, щоб думати. Малий горбань! Та всі знаємо, що з такого горбаня в саді не сміються інші дерева і діти від нього не втікають. Деревце не пхається до пестощів, у травні само розквітає, хоч і горбатеньке, восени дає свої плоди, тоді як горбата дитина...

Справа — до біса! — стояла погано і не можна було її поправити. Хто пише лист і лист йому не вдається, він дре його і починає наново, але життя не можна почінати наново, коли ми подерли його. Бог цього не хоче. Клементина вірила в Бога. Як краще можна було розяснити собі отой жахливий стан, від якого вона мусіла невинно терпіти ціле життя як не тим — правда?, що річ ясна, що Бог для своїх таємних цілей так захотів...

Клементина думала над тим, яким вона на другому світі буде янголиком у небі. Тимто вона нераз усміхається до людей на вулиці. Виглядає так, якби казала: не смійтеся з мене... чи самі не бачите, як я до вас сміюся? Яж не створила себе сама такою, якою я є. Так Бог хотів і ви не бунтуйтесь проти цього.

Бог один знав, як тяжко було Клементині тягнути за собою ноги, а проте вона всміхалась. Вона мучилась, щоб не занадто кивагись на боки і щоб не звертати на себе уваги. Так іти, щоб її не помітили, було неможливе, але коли скромно всміхалась, давала собі раду. Деякі люди бували нераз жорстокі. Дивились на неї так, якби хотіли знати, як вона це робить, що бігає своїми ногами. Тоді Клементина не маючи змоги обезсилити своїм звичайним усміхом влізливців, червоніла від гніву і похиляла голову. Нераз не вміла собою заволодіти і спотикалась, падала; тоді рада булаб зробити якусь непристойну позу і крикнути до них: „Дай мені спокій, ти..."

У тій дільниці міста ще її не знають. Вона переіхала сюди від кількох тижнів. Там, де жила раніше, всі знали її, ніхто не докучав їй. І тут так буде, треба тільки потерпіти. Вона дуже вдоволена новим помешканням, яке виходить на спокійну, чисту площу. Від ранку до вечора працює весело над бонбоньєрками і мішечками для дітей на хрестини і на весілля для старших.

Її молодша на пять літ сестра Льоретта, зовсім здорова (і рівна ростом), гарна рожева бльондинка працювала в одній крамниці. Вранці в год. 8-ій виходить із хати, в год. 7-ій веч. вертається додому.

Обі сестри заступали собі по черзі маму, спершу Клементина Льоретті, потім Льоретта, хоч молодша, маткувала Клементині. Та щож, коли Клементина нараз залишалась якби дитиною, а Льоретта за той час призбирала так багато людського досвіду...

Клементина нераз прислухується до неї, роззявивши рота. Боже! Боже! Які історії! Вона не зможе ніколи своїми кривими ногами ввійти у той таємний світ, про який оповідає Льоретта! А всеж не завидить їй, тільки стає боязка, спочутлива. Коли Льоретта кинеться одного дня у той новий світ, що тоді буде з нею? Але Льоретта вспокоювала її, присягала, що не покине її ніколи, навіть, коли вийде заміж.

Клементина думає про чоловіка, якого вибере собі Льоретта. Хто це буде? Як вони познайомляться? Може на вулиці? Як він буде дивитись на неї, за нею йти? Мусить же одного вечора він заговорити до неї... Що тоді скаже? Ах, яка це смішна річ — кохання!

Сидить перед своїм столиком при вікні з заміряними очима і не може рішитись, чи почати роботу. Глянула крізь вікно, і що побачила? Гарного, молодого бльондина з довгим волоссям і ясною бородою, як сидить у вікні протилежного дому, зложивши голову в долоні. Чи це можливе? Очі молодця звернені на неї. А який він блідий, боженьку! Напевне хорий. Клементина бачить його вперше у тому вікні, а він усе ще дивиться на неї. Вона бентежиться і зідхає.

Її перша думка: „він дивиться на мене". Як

З польської преси.

Плян польонізації Лемківщини.

У варшавськім суспільно-політичнім тижневику „Ютро Праци“ (з 22. і 29. м. м. ч. 48—49), в однім з органів молодих ендеків, зближених до санації (не мішати їх з ендеко-санаторами типу К. Грабика, — прим. Ред.), находимо дві обширні статті п. н. „Лемківщина. — Бємо у дзвін на трівогу“, пера якогось україножерного вшехполяка — мабуть зі Сянока — який скрився під псевдонімом Павла Саноцького.

Прочитавши його ельокубрації, не знати чому більше дивуватися: чи крайній ігноранції вже не то українських справ, але навіть фактів зі самої польської історії чи нечуваному тупетові, який виявляють завжди україножерні вшехполяки, коли говорять або пишуть про українців. Таку типову „прикмету“ виявив автор ельокубрацій у своїх двох статтях про Лемківщину, в якій перемішав ...горох з капустою — історію про походження лемків з фільольоґією і т. д. І так автор запевняє, що Лемківщина була до XIV. в. диким полем, де кочували з отарами овець волоські (румунські) пастухи. Вони то під опікою польського короля Казимира Великого поселилися здовж полудневої границі Польщі і замість називатися волохами називаються „руснаками“ або лемками від слова „лем“, подібно, як їх сусіди—словаки (?) на Закарпатті від слова „лен“. Мова лемків — це „церковно-словянська мова з ріжними відмінами і додатками з польської мови“. Тому то „поляки зі суміжних з лемками сіл і міст розмовляють з ними по польськи без ніяких труднощів“. Єдиною перешкодою у кореспонденції та у виміні книжок і часописів (очевидно польських — прим. Ред.) є кирилиця, яка збереглася дотепер у письмі і друку лемків. Далі автор бідкається, що терен заселений лемками не зменшився, хоч поляки осідали постійно на Лемківщині і тепер напливають до лемківських сіл масово польські робітники до тартаків. Признає, що польські кольоністи осіли здовж залізничого шляху Загіря—Лупків—Тісна—Команча та по численних живцях. Нарікає теж, що поляки допустили до „зукраїнізування волохів“ замість їх асимілювати зовсім національно і релігійно. Далі бє у дзвін на трівогу, що дотеперішню „ідиллю мирного польсько лемківського співжиття“ нарушують зі сходу українці, які намагаються опанувати Лемківщину, та з Закарпаття агенти Комінтерну, які використовують страшну нужду лемків, яким замкнули дорогу до сезонової еміґрації на Мадярщину і до Америки. Працю українців між лемками, щоб захопити їх під свій вплив, називає „безличністю“. Піддержує наклепи москвофілів, що це українці довели до масових арештувань москвофілів у 1914 р. і що це українські греко-кат. священики, а не москвофіли, довели до поширення православія на Лемківщині. Вкінці запевняє, що православія спинила польська влада — старостства, поліція і суди.

Таким незнанням і перекручуванням історичних фактів та національних відносин на Лемківщині враз з наклепами москвофілів годує автор читачів „Ютра Праци“. **Одначе для нас найцінніше те признання автора, що українська свідомість на Лемківщині стихійно зросла,** не зважаючи на відому політику влади та обох апостольських адміністраторів: пок. о. В. Масцюха й о. д-ра Медвецького, які піддержують москвофілів і переслідують [illegible] українських священиків. З цим стихійним зростом національної свідомости між українським населенням на Лемківщині автор радить так боротися:

„Думаємо, що насилання на Лемківщину українських парохів агітаторів (?) можна і слід рішуче спинити. **У противлежному випадку не маємо обовязку влекшувати їм агітації, утруднюючи православним пропаганду, головно, коли вони вводять польську мову до літурґії, молитов і проповідей.** А передовсім перемиський епископ повинен запевнити польським родинам релігійну обслугу польськими священиками так, як це робить тарнівський епископ Лісовський у Горличчині та Ново-Сандеччині. Маєток перемиського епископа (рим.-кат. — прим. Ред.) вистане на це. У Скальнику, Гуті Полянській, Крампній, Барвінку слід створити постійні душпастирські експозитури та обсадити їх священиками, відповідними до польської праці. Товариство Школи Людовей, яке працює дотепер почесно на цім терені, слід зобовязати, щоб журилося про кожну одиницю і кожну польську родину відповідним зорґанізуванням читалень, аматорських театрів, кін і т. п. Хліборобські палати, товариства і хліборобські кооперативи мають теж обовязок боронити Лемківщину перед українськими зазіханнями і большевицькими підбурюваннями. **На Лемківщину не можна допустити ніяких українців на ніяке урядове становище, ні як учителів, ні як поліцаїв, ні як осіб з прикордонної сторожі, поштових урядовців і т. д. А якщо там є, треба їх перенести деінде.** Лемківщину створила Польща (?) перед віками і вона на віки мусить залишитися польською“.

До цієї рецепти, як спольонізувати Лемківщину, слід додати, що на Лемківщині вже нема ні учителів українців, ні інших українських урядовців чи службовиків. Одначе саме ця нагінка проти українців отворила лемкам очі та виявила їм наглядно: хто їхній оборонець, а хто їх ворог. Розвязування читалень „Просвіти“ та українських кооператив, які облекшували нечувану нужду лемків та насаджування [illegible] зненавиджених читалень Качковського [illegible] та ще сильніше обєднали їх з українським матірним пнем. Зате фаворизування москвофілів і православних довело до зросту комуністичних впливів саме по тих селах, де накинули лемкам читальні Качковського, або де є більші осередки польських тартачних і лісових робітників, які не лише позбавили праці безробітних лемків, але стали ще розсадниками комунізму. Зрештою найкращим доказом поширення комунізму з польських центрів є той факт, що на Лемківщині розвела тепер свою діяльність саме Комуністична Партія Польщі, як це видно з розкиданих летючок з підписом К. П. П. Дальша політика уряду з піддержкою москвофілів і згідно зі згаданою польонізаційною рецептою всяких замаскованих вшехполяків і „Куріерків“ доведе ще більше до заплутання національних відносин на Лемківщині [illegible] та інших північно-західних українських земель. Але за виновниками таких ускладнень слід шукати в першу чергу між усякими п. Саноцькими та іншими подібними україножерами.

би Льоретта була дома, тоді вона подумалаб, що він... Але її нема ввесь день. Може в якомусь вікні сидить якась інша дівчина і він зиркає до неї. Та таки виглядає так, якби дивився сюди — неімовірне! Що таке? Навіть махає рукою? До неї? Напевне є десь якась інша у вікні.

І Клементина вихиляється зпова віконної рями і заглядає до бічних вікон і на поверхи. Ні живої душі. Вона несміливо глянула на молодця — о, він посилає їй привіт. Тепер це вже напевне для неї.

Клементина відбігає від вікна, вибігає з кімнати, вся схвильована. Яке це дурне! Це мусить бути якась помилка. Може той молодець короткозорий. Може переплутав її з Льореттою. Напевне... Ішов на вулиці за Льореттою і знає, де вона мешкає. Мабуть сліпий... хоч не носить окулярів. Правда, на лиці вона, Клементина, не погана, навіть подібна до своєї сестри, але її тіло. Хто зна — коли вона так сидить на подушечці за столом, може йому здавалось, що має перед собою Льоретту.

Того самого вечора питається вона сестри:

— Хто такий, той молодий?...

Льоретта якби впала із хмар.

— Но, той, напроти... ти не помітила?

І описує його докладно, але Льоретта впевняє її, що не знає про нього нічого і ніколи його не бачила.

На другий день те саме. Він дивиться на неї ще виразніше. Клементина не вірить, щоб молодець з таким сумовитим виглядом хотів з неї кепкувати. Вона бідна, нещаслива і не розуміє таких жартів. Та ось він повторяє вчорашній привіт і киває їй, якби хотів сказати: „Так, це для тебе!“ Після цього закриває своє лице руками, якимсь болючим рухом.

Клементина не може довше лишатись при вікні. Вона встає і переходить до сусідньої кімнати, звідки дивиться крізь завіски. Він встав від вікна і вже не дивиться сюди, тільки перед себе, задумано-сумно. Але раз-у-раз споглядає в її вікно, чи вона не вернулась. Він чекає на неї. Що вона має думати про це? Приходить їй у голову, що він не бачитиме її росту і тоді мала горбуня придумує таке: до вікна приставляє стіл, бере стирочку і вдає, що хоче мити вікна. Тепер він буде її добре бачити. Клементина малощо не паде на вулицю, коли бачить, як молодець, побачивши її, дає їй знаки рукою. Він каже їй зійти на землю. Сходи, бійся Бога! Він схрещує руки на грудях, хапається за голову і кричить, кричить.

Клементина негайно сходить із стола, обурена. Вона дивиться на нього переляканими очима, як він простягає до неї руки і посилає їй цілунки. Чи він збожеволів! Боже! Зовсім збожеволів!

Льоретта потверджує їй увечір її слова. Вона випитувалась за того молодця. Їй сказали, що він збожеволів перед роком через смерть своєї нареченої, яка мешкала в тім самім мешканні, де вони тепер. Цій нареченій мусіли перед смертю зоперувати спершу одну ногу, потім другу... І тому!...

Слухаючи цього всього Клементина відчувала, як сльози тиснуться їй до очей.

Чи вона плакала над цим нещасливим молодцем чи над собою? Вона усміхнулась блідо і сказала тремким голосом до Льоретти:

— Бачиш! Я мала рацію... це він так до мене!

Перекл. м. р.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

В Абісинії італ. війська йдуть вперед у західному і південно-західному напрямі. Полк. Малета розбив війська деджаза Тає Тубелятії, що зложив чолобитню, як і інші вожди. Син раса Касси напав на італ. станицю; його зловили і розстріляли.

У совітському місті Мелецк убили делегатку на зізд Совітів Проніну.

Французький прем'єр Блюм заявив, що Франція готова помогти Німеччині в господарській відбудові, якщо Німеччина зменшить свою армію.

Німецька преса щораз частіше виступає проти Мадярщини. Розенберґ нагадує на сторінках офіціоза „Фелькішер Беобахтер“ довоєнну мадярську політику в Хорватії.

В Анґлії по всіх церквах відбулися вчора молитви за дотеперішнього короля Едварда VIII. і за його наслідника Юрія VI.

Французька поліція співпрацює зі страйкарями в околиці Лілю; вона часом заступає стійки виставлені страйкарями перед окупованими фабриками. Промисловці жаліються, що уряд толерує нарушення приватної власности і особистої свободи.

Німецький „народній трибунал“ у Дісельдорфі засудив 15 осіб на 2 і пів до 9-ох літ вязниці за державну зраду; 3-ох співобвинувачених увільнив.

800 ірляндських добровольців відплило вчора з Дебліну, щоби вступити до есп. національної армії.

Американські держави, що беруть участь у панамериканській конференції в Буенос Айрес, підписали „панамериканський пакт організації миру“.

Рада Ліги Націй ухвалила одноголосно резолюцію в еспанській справі: одна держава — може ляв — не повинна встрявати у внутрішні справи іншої; Рада одобрює англьо-французькі зусиг ля посередництва, висловлює похвалу комітетові неінтервенції та заповідає міжнародню гуманну акцію для підмоги жертвам війни.

Українське життя у Варшаві.

ВИКЛАД В УКРАЇНСЬКОМУ НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ.

(КТВ.) Проф. д-р Р. Смаль-Стоцький зробив милу несподіванку широкому кругові своїх слухачів українців і чужинців — цікавим викладом на тему „Наші чужі слова і їх історія", що відбувся в минулу пятницю в домівці Українського Наукового Інституту.

Вартість прозорого, з хистом популяризувати — виголошеного викладу, піднесла його проста та досконала конструкція розподілу теми й матеріялу до неї. Прелеґент у розмірно короткому часі познайомив зацікавлених слухачів з чужими словами в нашій мові, на добірних прикладах зясував їх ґенезу, відкрив і показав тайну їх складних мандрівок та числених семантично етимольоґічних трансформацій. Прелеґент схарактеризував усі групи чужих, зукраїнізованих слів — методою хронольоґічної нумерації — почавши від індійських через християнсько-грецько-латинські аж до італійських та винесених політичними подіями минулого сторіччя.

Актуальні приклади з найновіших здобутків фільольоґії, оживлені дозою дискретного гумору — та табулярна ілюстрація наймаркантніших словозмін — доповнили цікаву цілість.

„КІЛЬКА ЗАВВАГ ПРО ОСТАННІ ПОДІЇ В МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ".

(КТВ.) На таку тему говорив на четверговому вечорі „Прометея" ред. д-р М. Ковалевський.

Прелеґент — якого книжка про совітську проблему, що має на днях появитись і викликує велике зацікавлення, сформував останні европейські події в ляпідарну синтезу, висновуючи з їх політичної суті свої завваги та висновки. В дискусії, яка акцентувала конечність зосередити акцію „Прометея" з огляду на цікавий хід актуальних подій в европейській політиці, впало багато цікавих заввааг. В зібранні взяли участь представники усіх поневолених у С. С. С. Р. народів та польські гості.

ВЕЧІР СТРІЛЕЦЬКОЇ ПІСНІ.

(КТВ.). „Українська Студентська Громада" зуміла щасливо розвязати пекучу проблему: звідки взяти гроші на допомогу найбіднішим студентам? Поминувши так часто практикований спосіб прилюдної збірки, обєднала матеріяльну потребу з нагодою пропаґанди й заскочила столичних українців вдатною імпрезою: **вечором стрілецької пісні**, що відбувся в неділю 6. ц. м. у репрезентативній салі Варшавського Веслярського Товариства.

Добра реклама стягнула добірну та численну авдиторію, яка мала ще одну нагоду подивляти молодий студентський мішаний хор, що — не без рації — починає мати ширші амбіції.

Ціла банальна програма концерту, попередженого добре сконструованою й уміло виготовленою промовою-рефератом ред. Б. Кравцева зі Львова, перейшла під знаком згармонізованости хору й певної управи диригента п. **І. Ткачука**. Всі точки перейшли незвичайно вдатно від „Заклику" Недільського, в якому дещо за різко виріжнився сопран, через стрілецький марш Гайворонського з інтеліґентним сольом п. м-ра Равлюка (тенор), оригінально під оглядом музичної інтерпретації потрактоване „Гей видно село" (власний уклад дир. Ткачука) — аж до „Засумуй трембіто" Купчинського з високої кляси сольом п. **Е. Чернявської** перейшли незвичайно вдатно.

Булоб безсумнівно кривдою для п. Е. Чернявської — молодої білоруської співачки, з прегарним голосовим матеріялом (сопран), якщоб

не згадати ширше про її успіх. „Накрила нічка" Купчинського спеціяльно аранжована на концерт комп. В. Барвінським — в виконанні дуету (пп. Чернявська й М. Вишневецька) — була одною з найкращих точок концерту. Закінчив його могутній **національний гимн** що його відспівали всі присутні в супроводі хору.

Дир. Ткачук — відомий зрештою з музичної праці у Львові й Заліщиках — може вважати концерт, своїм повним успіхом. При накладі постійної праці й здисциплінованости співаків — хор може сягнути по ширші виступи. Сольо п. м-ра О. Стецури — на тлі хору — непересічне.

Але наймилішу несподіванку зробили нам організатори тої вдалої імпрези під проводом п. **Теофана Лебедя** — подбавши перший раз про мистецькі рами для неї. Рівнож добре скомпонована декорація (заслуга варшавських українських мистців-студентів) як і повні національні строї усіх хористів — піднели в великій мірі рівень імпрези. Жаль тільки, що управа громади не запросила на неї чужинців, що слід вважати втратою доброго пропаґандивного моменту. Таких помилок не слід поповняти. Наше громадянство, особливо старше — не дописало.

Організація порядку — д. добра.

—o—

В обороні рідної землі.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА.

Довірочна протикольонізаційна нарада у Шляхтинцях.

Дня 4. ц. м. відбулася у Шляхтинцях у салі читальні „Просвіти" довірочна нарада в земельній справі при участи 160 громадян і громадянок. Відомі протикольонізаційні резолюції ухвалено одноголосно.

Довірочна нарада в Глубічку Вел.

Дня 6. ц. м. відбулася у Глубічку Великому довірочна нарада в салі місцевої читальні „Просвіти", бо заповіджене на цей день масове віче тернопільське старосьтво заборонило. На нараді було понад 300 осіб. Нараду отворив та проводив нею о. Микола Винницький, місцевий парох ,що попросив до президії пп. Миколу Сіменача й Івана Романишина. Секретарював п. Дмитро Литвин. Реферат про земельну реформу і плян кольонізації наших земель виголосив посол Василь Болюх. Орґанізаційний реферат виголосив м-р М. Мисюк. Третій з черги виголосив довшу промову предсідник о. Микола Винницький, взиваючи присутніх до обєднання всіх національних сил. По одноголосному ухваленні відомих протикольонізаційних резолюцій закінчено наради відспіванням нац. гимну.

Довірочна нарада у Воробіївці.

Дня 8. ц. м. відбулася у Воробіївці в салі читальні „Просвіти" довірочна нарада в земельній справі. Проводив зборами п. Семко Кудрик, секретарював п. Букшований. Реферат про земельну реформу виголосив м-р М. Мисюк. Усіх присутніх на нараді було було к. 200, що одноголосно ухвалили відомі протикольонізаційні резолюції.

Велике протикольонізаційне віче в Збаражі.

Дня 16. м. м. відбулося у великій салі Українського Дому масове протикольонізаційне віче в Збаражі. Учасників було понад 1.200. Вічем проводили д-р Павло Таращук, голова ПНК й о. Василь Боліновський, заст. голови ПНК і місцевий парох. Півторагодинний реферат про земельну реформу виголосив пос. Василь Болюх. По рефераті виязалась дуже довга і палка дискусія, у якій всі промовці однодушно обстоювали тезу референта, протестуючи проти якихнебудь кольонізаційних замірів. Відомі протикольонізаційні резолюції принято гучними оплесками. Віче закінчено відспіванням гимну.

—o—

ФРЕДЕРІК БУТЕ.

Тіточний брат.

Від зими пробував Сильвестер Арно звернути увагу Жільберти Фаж на свою особу всіма способами. Жільберта була чарівна молода брюнетка, небідна, від кількох літ удова. Сильвестер Арно був малярем, спеціялістом від портретів. Його єдиним змаганням було стати модним малярем, що малює гарні, багаті дами. Він намагався, щоб його образи не виходили ні занадто старомодно, ні занадто модерно, вибагливо і так, щоб модель вийшов краще на образі. Одно слово: він тримався золотої середини між банальною фотоґрафічною вірністю і тою модерною манерою, що завсіди робить трохи відразливе враження.

Не менше старався він, щоб виглядати завсіди елеґантно і чисто. Для цього він мусів доказати чудес ощадности, бо заробляв він дуже мало. На обід їв він найчастіше два яйця на мягко, які сам варив. Тільки у крайніх випадках їздив він, а до каварні ходив дуже рідко. Але робітня його була простора, чиста, з гарною обстановою, а його зверхній вигляд мав навіть дещо з чепурности. У поведінці з людьми був стриманий, хоч дуже чемний.

Усі ті його прикмети не привабили Жільберти і Сильвестер був у розпуці. Він познайомився з молодою жінкою на новорічній вечері у Берісів і з місця закохався. Беріс був багатим промисловцем, а його жінка далекою своячкою Сильвестра. Від того часу він не пропустив ніодної нагоди, коли можна було зійтись з Жільбертою і не скривав перед нею своїх почувань.

Жільберта не відмовила йому виразно, але і не підтримувала його в його намірах. Він не був їй несимпатичний, але чи подобався їй? — ось у чому справа.

Минали місяці і він у безнадійному стані не знав, як стоїть справа. За той час прийшло літо... Прийдуть довгі місяці, коли він не зможе її бачити. Прийдуть місяці муки та туги.

Про це все думав Сильвестер ідучи одного літнього вечора на вечеру до Берісів. Нині він побачив Жільберту востаннє перед осінню... Якби він міг дістати бодай кілька слів заохоти від Жільберти на прощання. У великому сальоні, повному світла, підійшов він до господині дому, поцілував її в руки, потім поклонився Жільберті. Ніхто з них і не підозрівав, в якому жахливому стані була його кишеня, коли його бачили у першорядному смокінґу, лякованих черевиках, найкраще завязаній краватці. Оголений був дуже дбайливо, волосся його було якнайкраще зачесане.

Щойно по вечері вдалося малярeві перекинутися кількома словами із вибраною свого серця. Вона сиділа в кутку кімнати, де гості курили. Сама тримала папіроску в пальцях. Він підійшов до неї:

— Нині останній вечір... Чи дозволите мені писати до вас? Мені буде так сумно, коли не зможу вас так довго бачити. Може бодай листи заступлять мені цю втрату.

Вона всміхнулась, бо він справді виглядав сумний:

— Будь ласка, пишіть. Я проводжу літо з Берісами. Спочатку над морем в їх віллі і ще пізніше в їх маєтку, в Пікардії.

— А ви, пане Арно? — спитала пані Беріс, що підійшла до них саме в тій хвилині.

— Як щороку у свого вуйка, на селі. Коли приходить літо, я потрібую відпочинку і найохотніше вибираю собі якийсь тихий куток на лоні природи.

Пані Беріс відійшла. Жільберта сказала:

— Так, пригадую собі... ви їдете завсіди на літо до замку якогось свого вуйка, правда?

— О, замок це занадто сильне слово... Цей дім багато скромніший. Вуйко мешкає в Поату, але далеко від міста, у глибині краю, на справжньому селі. Це старий сільський шляхтич, що навмисне не хоче заводити в себе ніякого міського комфорту. А проте старі широкі мури його домівки і сірі вежі роблять імпозантне враження на тлі могутніх дерев старезного парку над ставом.

— Ви мусите певно багато працювати серед такої гарної околиці?

— Ні, дуже мало. Я волію ходити і мріяти. А вже цього року буду більше мріяти, як звичайно — глянувши при цьому на Жільберту — мушу там конче відпочити. Буду передумувати всякі мистецькі справи, засую собі неодно ясніше. Люблю теж музику, спорт, їжджу верхи.

— Я волію авто... — сказала пані Беріс, яка знову наблизилась на хвилинку до них і чула тільки останні слова.

Сильвестер хутко попрощався.

Кілька днів пізніше виїхав на село, до свого вуйка. (Докінчення буде).

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Багатство моря.

ЩО КРИЄТЬСЯ НА ДНІ МОРЯ.

Уявім собі, що раптом пропала без сліду вся маса води з океанів і морів залишаючи на дні всі животини, які замешкують морські води і дно. Що тоді побачилиб ми? Побачилиб ми тоді величезний простір, а на кожному квадратовому метрі цього простору верству найріжнороднійших морських звірят: риб, мякунів, мушлеватих і інших безхребетних. Те все прикривалоб зверху ще одна верства дрібнесеньких рослинних і звіринних організмів, які в нормальних обставинах плавають свобідно по воді.

Такі багатства крие у себе морське дно. Один кв. метер морського дна може прохарчувати багато більше живих сотворінь, як така сама поверхня землі у найбуйнішій, навіть тропікальній смузі. Коли при тім зважимо, що суша творить ледви одну третину поверхні землі, тоді приходимо до висновку, що величезна більшість живих тварин живе в морях і океанах, тимбільше, що море не має ялових пустарів як напр. скелі і пусині.

Досі люди користають дуже мало з людських багатств, бо обмежовуються до ловлі найменше численних родів морських животин: риб та деяких більших мушлеватих.

МОРСЬКІ МЯКУНИ ЗАМІСЦЬ ЖИТА.

Хемічна аналіза виказує, що дрібні рослинні і звіринні організми, які мають загальну назву пляктону і які цілими масами плавають у морі мають більший відсоток білка і товщів, як, скажім, жито. Про видатність пляктону найкраще промовляє таке порівнання: коли гектар урожайної землі може дати підчас урожайного літа приблизно 1760 кг. збіжжя чи інших плодів раз на рік, тоді один гектар морської поверхні може дати 1500 кг. морських „плодів", але найменше 12 разів у році.

ЗМАРНОВАНІ БАГАТСТВА.

Іншу групу морських животин творить т. зв. бентос, який містить такі морські животини як устриці і т. п. Видатність бентосу величезна. Один гектар поверхні, що його займають животини бентосу, може дати 4000 кг. мяса річно, а при відповідній годівлі навіть 8000 кг. річно. Для порівнання подамо такий приклад: з такої самої поверхні ріллі можна при випасі худоби, добути тільки 83,5 кг. мяса. Правда, мясо морських животин має менше товщів, як напр. мясо вола чи вівці, зате перевищає скількість білка.

Щодо риб, то видатність моря є у порівнянні з попередніми даними дуже мала, бо дає всього 18 кг. на один гектар. Це показує найкраще, як мало використовує людина для себе морські багатства.

В Америці переводили вже проби, щоб зужитковувати організми пляктону на харчеві продукти, але досі не мали ці спроби великого успіху, хоч консерви з дрібних морських животин показались дуже смачні. Але нема сумніву, що скоріше, чи пізніше люди почнуть використовувати таку невичерпану криницю органічних субстанцій, як море, тимбільше, що суходіл у майбутности не зможе всіх прокормити.

Дохід із тривкої ондуляції.

Відомий міліонеркам і аристократкам париський фризієр Рене мав кілька тижнів тому неприємний випадок. Почалось усе якнайкраще. До його сальону ввійшла молода, гарна американка, як це можна було помітити з її вимови. З її дорогоцінностей і товариства покоївки видко було, що це багачка. Вона замовила собі тривку ондуляцію і накупила ще на 300 франків усяких перфум, кремів і косметичних засобів. Заплатила все до чиста, доброю монетою, але доручила покоївці взяти рахунок. Власник сальону краси Рене, що сам занявся такою доброю клієнткою, радів незвичайно.

На другий день явилась та сама дама в товаристві якогось панка. Вона спитала фризієра, чи він пізнає її. Фризієр потвердив із щасливим усміхом. Тоді вона зняла капелюх і просила його, щоб він провів по її голові гребінцем. Рене пробував її зачесати і — о, Боже! все волосся клієнтки залишилось на гребені. Дама заявила, що це наслідок учорашньої ондуляції; адже ще два дні тому, вона мала на голові все волосся і ні волосочок не випадав їй. Вона домагається 200.000 фр. відшкодування за страшну шкоду, яку він їй заподіяв. Утративши волосся, вона тратить найкращу прикмету своєї природної краси.

Навіть париський фризієр не може за нездатну ондуляцію витягнути з кишені 200 тисяч франків і заплатити їх клієнтці. Процес був неминучий. Адвокат фризієра боронив свого клієнта, як міг, доказуючи, що таку саму ондуляцію переходило сотні клієнток і ніодній ондуляція не пошкодила. Але суд мав явні докази: лису голову молодої жінки. У Парижі така голова коштує 50.000 фр. Бідний фризієр мусів заплатити відшкодування.

ХТО ЗАРОБИВ НАЙБІЛЬШЕ?

Але ті, що читають газети, можуть у них вичитати нераз зовсім несподівані вістки. Адвокат фризієра вичитав кілька днів по програнім процесі про подібну історію у Брюсселі. Він написав туди за інформаціями і здавалось, що інцидент, над яким радив тамошній суд, був зовсім такий самий. Після довгих розшуків поліція устійнила, що подібні процеси відбулись минулих літ у ріжних американських містах. Їх організував там один ґанґстер, який наймав собі до помочі жінки, що виконували доручену їм ролю. За кілька тисяч франків вони позбувались волосся, згоджуючись перед ондуляцією смарувати собі голову якимсь квасом. Волосся випадало, але лишалась надія, що воно відросте. Зате ввесь дохід із виграного процесу йшов до кишені комбінатора. Коли такий комбінатор посидів у вязницях в Америці, він переніс своє бюро до Европи. За один рік заробив він більш як міліон. Навіть найкращий спеціяліст від тривкої ондуляції не може йому дорівняти в доходах.

З пустари за 40 літ малий рай.

Цими днями на побережжі Фльориди святкуватимуть 40-ліття куцелевого міста Міямі. У 1896 р. жили там серед пустарі дві родини фармерів на трясовинні. Москіти були тут такі численні та вбивчі, що фармери, щоб не вмирати від малярії, мусіли працюючи в городі носити спеціяльні маски.

Нині Міямі одне з найгарніших міст у світі. Воно має 150.000 мешканців, але хмародери тут як у Ню-Йорку. Готелі, парки, вибаги для міліонерів. Ні сліду болот ні комарів, нема навіть великих фабрик, які затроюють повітря своїм димом, а спокійним громадянам перешкоджають у спокійному відпочинку. Клімат чудовий.

Ті, що відкрили це місце, зробили з нього величаве місто саме з огляду на прегарні кліматичні умовини.

Вулиці в Міямі повні народу. Та ніхто тут не квапиться, як у великих, навіть найгарніших столицях. Хто приїздже сюди — відпочиває, не знає праці, не хоче її знати. Гляньте тільки на міямські крамниці: більшість із них призначена для гостей, що мають виїхати звідсіля з найгарнішими споминами і „памятками".

У 1926 р. перейшов через місто землетрус. Деякі доми, що розвалились, залишились теж на памятку, для окраси. 40-літнє місто має свої руїни, наче старовинні повідкопувані археольогами. Славний готель „Ріта", що коштував міліон долярів стоїть із розваленими стінами, де виростає хабаззя, ростуть гриби. Та це тільки в одній дільниці; в інших виростають нові будівлі, ще кращі, ще дорожчі.

Минулого року вибудували тут 23 нових готелів і 97 хмародерів. Туристів приїзджає сюди щораз більше і вони залишаються на кілька місяців. Нудьгувати тут не можна. Море грає найгарнішими хвилями гольфштрому, клюби і спортові площі мають усі вигоди, які може тільки вимріяти примха міліонерів. На вулицях, площах і над берегом повно фотографів, кінооператорів, артистів, молодих дівчат. Бувають дні, коли панночки не йдуть до школи тільки тому, що якийсь фільмовий режисер зайде підчас лекцій і вибере собі до фільми на ролю статисток кілька гарних дівчат. Розуміють це вчителі, батьки і всі довкола.

Американці горді на закутину, кажуть, що за одну ніч уміють перемінити пустиню в оазу. Досить, щоб хто тільки відкрив відповідне місце і вложив відповідний капітал.

—o—

МАЛЯРСТВО БЕЗ ФАРБ.

Віденський професор вищої технічної школи Герман Гром-Ротмаєр хоче створити новий рід мистецтва, беручи на допомогу техніку. Він учить рисунків і малярства і вже від кількох літ створив у цій школі окремий відділ, де вчить ріжних тайн штучного освітлення, які можна використати для сцени. Всі знаємо, як можна при помочі світла піднести вартість вистави і добути ефекти, які змішують мистецьке враження. Та Гром-Ротмаєр не хоче обмежитись до чисто технічних засобів, а хоче вживати світла так, як малярі вживають фарб. Своє нове мистецтво, що використовує техніку, назвав він світляним малярством; його мета: освітлювати всякі предмети, поверхні та форми, ріжними кольоровими світлами та забарвленими тінями.

Замісць фарб, пензлів і палітри вживає віденський професор електричні лямпки і звичайні лямпи із шклами ріжних коліорів. Він спрямовує світло з тих ламп, при помочі рефлекторів, на білу поверхню. На цій поверхні постають пластичні образи, а від випуклих форм ідуть усякі тіні. Колірові тіні переміщуються, наче колірові течива у посуді і нагадують ворушливі тейлі, що видовжуються і комбінуються у нові образи. Якнайменша зміна пересуненого світла перетворюється у гру форм, барв і тіней. Передусім практичне значіння такого винаходу для реклями. Таке малювання колірoвим світлом дає незвичайні ефекти.

Винахід Ротмаєра дозволяє освітлювати найтемніші та найбрудніші будинки, площі, вулиці і предмети так, що вони сяють як намальовані. Режисер може із найбідніших предметів на сцені зробити цілу гаму чудових барв. Навіть незалежно від такої точно означеної мети як освітлення предметів для маніфестації, на святі, або на сцені, можна із сполуки ріжних світел, відповідно повязаних, творити для власної приємности чудові образи. Такі образи можуть заспокоїти уяву самі для себе, як це бачимо вправді на колірових образках екрану. Мильні баньки перетворені технікою в мистецтво, яке кожний може творити для себе. Від одного поруху електричного ґудзика воно щезає і так само за секунду знову появляється

—:—

КОТИ МУДРІШІ ВІД СОБАК.

Вже Метерлінк і за ним інші казали, що кітка мудріша від собаки. Загальна опінія з недовірям приймає такі заяви, бо собачий престиж вищий серед загалу ніж котячий. Одначе не можна говорити про розум, але радше про інстинкт, чутливість чи щось у тім роді. Напр. велике поводження мають собачі перегони, зате зовсім ніхто не уладжує котячих перегонів, бо кітка не розуміє, але відчуває, що добича-примана для неї нецікава.

Жан Пенлеве оповідає про досліди перед екраном. Гончій собаці показують на екрані зайця що втікає. Собака з місця зривається, бреше і хвилюється. Коли кітці показати на екрані миш, то кітка отворить широко очі і знуджена відвертається. Коли собаці й котові показати на екрані тигра, собака присідає на задні лапи і ховає хвіст під себе а кітка дивиться на екран зовсім байдуже.

Розум чи ні, і хто мудріший, кітка чи собака?

Останні вісти.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПІДВОДНІ ЧОВНИ В ЕСПАНІЇ.

ГІБРАЛЬТАР, 14. 12. Райтер. Коло Пальми (Майорка) помітили фльотилю совітських підводних човнів. Вістка походить зі зовсім віродостойних джерел.

Катальонська реґулярна армія

закріпить незалежність краю

У Катальонії щойно тепер зорганізували реґулярну армію, зложену з 12-ох піхотних і артилерійських полків та з 8-ох відділів помічних військ.

Знавці военного діла уважають, що та армія матиме більше політичного значіння ніж військового. З одного боку є це маніфестація незалежности Катальонії від Еспанії, з другого — реальна сила в руках уряду, який матиме поважну підтримку проти всемогучих міліцій професійних спілок.

Рівночасно катальонський уряд наладнує

харчеві справи

драконськими присами: ресторани під загрозою суворих кар можуть видавати лише т. зв. „воєнне меню".

На араґонському фронті

воєнні операції припинені з огляду на морози, що сягають до —6°. Катал. влада вихісновує ту перерву в операціях на фортифікаційні праці, до яких уживають головно еміґрантів з Мадриду.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., тел. 54-46. Найпевніша льоката гроша.**

— **Традиційний Маланчин Вечір**, улаштований Товариством Українська Захоронка і Лещетарським Клюбом відбудеться в салях почтовців при вул. Японській.

— **Архиєрейську Службу Божу** в намірені Митрополита Андрея з нагоди Його Іменин відправив минулої неділі у храмі св. Юра епископ д-р І. Бучко в асисті членів Капітули та богатьох священників. Співав прегарно архикатедральний хор під орудою дир. І. Охримовича. Церкву виповнили вірні вщерть.

— **У справі нового прізвища Едварда VIII.** У двох останніх числах „Діла" наш референт від телеграм ужив назви „Вінсер", як новоприбраного прізвища Едварда VIII. після його абдикації. Ми дістали запити від читачів, чому ми вжили такої назви. Так приблизно вимовляється англійське слово „Віндсор", але з огляду на те, що термін „Віндсор" уже давно введений до нашої мови, хочби за заголовком комедії Шекспіра, ми можемо залишитися при цій давній формі і не передавати точно вимови слова, щоб не нарушувати звички більшости читачів. Назагал при передачі чужих назв і прізвищ треба яко мога зберігати їх транскрипцію в оригіналі, себто залишати якнайбільше тих самих букв у слові.

— **Відчит про українські наукові установи в радіо.** В четвер 17. ц. м. в г. 17.50—18 м-р Мирослав Семчишин виголосить перед мікрофоном львівського радія відчит про українські наукові установи у краю і на еміґрації. Відчит буде трансмітований на всі стації Польщі.

— **Відчит про литовські пісні.** В Українському Наук. Інституті у Берліні відбувся 14. ц. м. виклад д-ра І. Балиса, директора етнографічного архіву в Ковні, про литовські народні пісні.

— **Зимова поміч.** Дістаємо такий комунікат: У рямах зимової допомоги улаштовує Державна Поліція на терені цілої держави в часі від 14. до 23. грудня ц. р. включно збірку грошеву і в натурі на поміч найбіднішим безробітним під гаслом: „Поліція на ялинку безробітним". В тім часі члени Т-ва „Поліційна Родина" переведуть у місті Львові грошеву вуличну збірку і по прилюдних льокалях. Позатим відбудуться ріжні імпрези, як кінові поранки, чайні вечорі, венти і т. д. Відділи піхотної і кінної поліції, як теж прикрашені авта передефілюють з музикою через вулиці міста. Зібрані жертви будуть ужиті на акцію зимової допомоги для найбідніших без огляду на національність.

— **Подяка Ради Реміснично-Промислової Бурси у Львові.** Посвячення нової Бурси завдяки загальному зрозумінню зусиль і завдань тієї інституції випало д. торжественно. Тому вважаємо своїм обовязком подякувати всім Вп. Гостям, відпоручникам установ і представникам преси за їх участь у тім святі. Зокрема дякуємо Вспр. о. прал. Л. Куницькому, о. дир. Лицинякові і о. Годунькові за довершення акту посвячення, дяківському хорові за участь у богослуженні. Вп. Жертводавцям за впис до золотої книги і за жертви, що перейшли квоту 430 зол. При цій нагоді раді ми подякувати Вп. П. полковниковій Е. Шафранській за образ Шевченка, п. дир. Пащакові за 10 столів, 6 канап і 2 вішаки, п. дир. Т. Бурачинському за ліки — ці річи дістала наша Бурса в день посвячення на крижм. — **Рада Товариства.**

— **Напад на б. посла В. Кохана.** В суботу вечором на вулиці у Сокалі якісь два молодці, зодягнені у селянський одяг, напали на Володимира Кохана, б. посла та поранили його ножем. „Українські Вісти" роблять з цього політичну сензацію, присвячуючи — крім подрібного опису події — цій справі вступну статтю та згори суґеруючи, що цей напад має політичне підложжя. Очевидно, булоб обурюючою і в найвищій мірі жалюгідною річю, колиб ідейні порахунки між українцями вирішувалися — ножем. Одначе гадаємо, що варто би виждати, поки вияжеться правдива причина нападу, бо може передчасно робити людей героями.

— **Гоніть провокаторів!** По домах при вул. Льва Сапіги і сумежних вулицях вештався на днях якийсь підозрілий тип у рясі польського ксьондза і з девоціоналіями в руках збирав гроші на якусь ціль. Поводився при цьому дуже нахабно, а коли попав на українців і стрінувся з відмовою, бо мають досить своїх важніших збірок, то відходив з лайкою: „гайдамаки". Тому, що він мабуть дальше вештається по Львові, остерігаємо українських мешканців перед цим типом, якого повинні безпощадно від себе гнати. Годі подумати, щоби справедливий священник позволяв собі на таку провокаційну поведінку супроти українських громадян. Не менше провокаційно поводяться всякі інші похатники, що оферують оплатки і т. п.

— **Чим займаються жидівські адвокати?** У Львові арештовано адвоката Авраама Фрайліха (вул. Коперника ч. 26.) під закидом ошуканства і спроневірення. Д-р Фрайліх виступаючи як власник камяниці у Старому Ринку ч. 5., що належить до його сестри Дори, взяв від Анни Турлай 800 зол., обіцюючи їй за те посаду дозорчихи. В подібний спосіб вимантив 200 зол. від Анни Пікули. В обох випадках не додержав слова, бо згадану посаду займає хто інший, а гроші присвоїв собі.

— **Львівська хроніка.** Окружний суд розвязав кооперативу „Мельодія" за протидержавну діяльність. — В домі Вільгельма Бера при вул. Коральницькій ч. 8. отроїлася світильним газом 29-літня служниця Марія Воловецька з причини втрати посади. — В будинку РСУК при вул. Техніцькій вибухла в полудне на стриху пожежа, яку вгасила пожежна сторожа. Занялася солома, з причини хибної будови комина.

— **Праця в городенській цукроварні.** У звязку з новою буряковою кампанією у цукроварні в Городенці та з довозом кількасот ваґонів буряків із Познаня принято до праці 750 робітників.

— **Вбили солтиса.** В Ровточках долинського повіту вбито недавно солтиса Михайла Ільницького, що дістав револьверову кулю в голову. Поліційне дохоження викрило, що солтиса вбили з особистої помсти його іменники, брати Михайло і Микола Ільницькі, яких арештовано. Причиною душегубства була боротьба за вплив серед місцевих суспільних організацій.

— **Зі судової салі в Перемишлі.** Перед перемиським судом відповідав залізничник Володислав Блажейовський, який, утративши працю, впився і взяв револьвер, щоб відібрати собі життя, але опісля змінив плян і почав стріляти до поліцаїв. Засудили його на 2 роки вязниці. — Той самий суд розглядає нині справу б. коморника з Ярослава Миколи Давісківи, якому закидують низку зловживань.

— **Страшні наслідки денатурату.** Перед трибуналом окружного суду в Перемишлі відбулася розправа проти Василя і Гринька Кануса та Миколи і Федя Ваньчури, селян із Брухналю яворівського, які на весіллі приймали гостей денатурованим спіртом, розпущеним для смаку овочевим соком. Наслідки були страшні. Всі гості затроїлись. Деякі вилічились, одна особа вмерла, а два парубки Андрій Козак і Ілько Мотиль осліпли. Оба сліпці виступили тепер на розправі як свідки. Кожного обвинуваченого засудили по 3 роки вязниці і по 2.000 зол. гривни.

— **За вбивство жінки.** Перед судом присяжних у Перемишлі станув Яків Гах, селянин із Волі Рошівської за вбивство жінки. Одної ночі він прийшов пізно додому. Коли жінка почала йому докоряти, Гах кинувся до неї і вдусив її. Арештований не признався до вини. Окружний суд у Перемишлі розглядав уже раз цю справу на сесії присяжних суддів і засудив Гаха на досмертну вязницю. Одначе найвищий суд цей присуд уневажнив і звелів перевести нову розправу перед новою лавою присяжних. Нова розправа скінчилася тим самим присудом. Вбивника жінки засуджено знову на досмертну вязницю.

— **Краєва хроніка.** В коломийському шпиталі помер Дмитро Попович з Раківчика „побитий тяжко своїми ворогами". — У Стрілкові під Стриєм повісився в стодолі 68-літній Дмитро Гладій. — В Новосілці пов. Снятин окрадено кооперативу на 250 зол. — В Золочеві невідомі злодії обікрали церкву, забираючи деякі річи вартости 100 зол. — В добрах Корнеля Городиського в Трибухівцях пов. Бучач відбулися лови, на яких убито 300 заяців. — У Водниках пов. Бібрка 45-літня Катерина Петровська, посварившись зі своїм чоловіком Томою, вбила його в часі сну сокирою, після чого перерізала собі косою горло, гинучи на місці. — На дорозі між Дахновом і Путором любачівського повіту якісь грабіжники напали на Марію Руську і вирвали їй з рук молитвенник, в якому находилося 100 зол. — В Зарудцях під Львовом на фільварку оо. Домініканів розлючений бугай поколов рогами і подоптав ратицями наймита Гната Клімаса так тяжко, що він помер у жовківському шпиталі.

— **Смілива летунка.** З Маріяна (б. Міляна) вилетіла нині летунка Меріз Басті, що хоче побити рекорд у перелеті над південною частиною Атлянтійського Океану.

— **Тіштеся, прокажені!** Як повідомляє португальська преса, аптикар Антоніо Франко винайшов нову методу лікування прокази. Вона полягає на льокальному лікуванні з одночасним внутрішнім, що тріває кілька місяців. Тією методою осягнено вже багато випадків повного видужання, як ствердив бактеріольогічний інститут в Лізбоні.

— **Большевицька наука.** Совітська преса повідомляє, що катедру біольоґії в медичнім інституті в Саратові займає якийсь Тюмаков, цілковитий неук. У своїх викладах він розвиває такі теорії, як що „земля спирається на трьох китах" та що „сонце, заходячи, занурюється в ріці Океані". В десятьох викладах він займався проблемою, який ріст може мати 18-літня дівчина на планеті Юпітер. Большевицька преса дорікає за це директорові інституту, закидуючи йому одночасно троцькізм.

— **Школярі страйкують.** У вселюдній школі у Хросткові біля Плоцка застрайкувала шкільна молодь. З причини невідповідної поведінки місцевих учителів батьки не хотять посилати своїх дітей до школи. Справою занявся повітовий шкільний інспектор.

— **Передача нагород Нобля.** В інституті Нобля в Осльо оголошено 10. ц. м. в прияві предсідника парляменту, членів уряду і дипльоматичного корпусу врочисте оголошення признання мирових нагород за минулий і теперішній рік. Лавреати нагороди Осіцкі і міністер Саведра Лямас були неприсутні. Виголошено промови про заслуги обох лавреатів. Осіцкі дістав нагороду за великі заслуги як публіцист і журналіст, відданий щиро справі миру. Того самого дня у Стокгольмі в салі концертової палати відбулася традиційна врочистість передачі нагород Нобля. Передачі доконав шведський король Густав у прияві членів королівської родини, уряду, лавреатів нагород з попередніх років і т. д. Після промови одного із членів комітету фондації Нобля нагороди одержали: австрієць Гес і американець Андерзен (з ділянки фізики), голяндець Дебіє (з хемії), англієць Дель і австрієць Леві (медицина). Літературну нагороду з причини неприяви лавреата, американського драматурга О' Нейля відобрав із рук короля дипльоматичний представник Зл. Держав. Вечором відбулося велике приняття в золотій салі стокгольмського ратуша.

Памятаймо, що місяць грудень є місяцем „Просвіти". Спішім з жертвами на „Дар Просвіти"!

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Найважніша основа розвою фізичного виховання.

Розглядаючи причини доволі слабого розвою нашого фізичного виховання, треба собі зясувати, що крім т. зв. технічних причин важка перепона в організації товариств фізичного виховання — це, не тільки брак одноцілої організаційної системи фізичного виховання, відповідної до наших обставин (кілька централь фіз. вих., яких діяльність зазублюється та замісць співпраці і взаїмного доповнення — спричинює конфлікти між централями), але в першу чергу — це слабі фінансові основи фізичного виховання. Саме цю другу причину треба мабуть уважати найважнішою.

На яких фінансових основах спирається ціле наше фіз. виховання?

Фізичним вихованням займаються поодинокі спортові товариства та кілька централь. В одних і других фінансові підстави творять передовсім вкладки членів та принагідні датки поодиноких осіб і фінансових установ.

Вкладки членів — ценоторійне недомагання всіх товариств, бо вони мінімальні, і крім того ніколи не можна їх у 100 відсотках зреалізувати. Знову ж датки — це впливи доривочні і непевні. Меценатів спорту в нас нема, а як і є, то вибирають вони собі радше одно товариство і його фінансують. Явище доволі зрозуміле, бо за свій власний гріш хочуть бачити якісь конкретні успіхи, напр. добру дружину коп. мяча, добрих змагунів і т. п. Фінансування централь такого ефекту не дає. Тут треба чекати на конкретні успіхи чи висліди цілі роки і навіть десятки літ.

А саме успішна праця централь зможе поставити на відповіднім рівні фізичне виховання, бо їх завдання зібрати стихійний спортовий рух в організаційні рямки та кермувати фізичним вихованням цілого громадянства. Очевидно, завдання централь куди ширші, як поодиноких товариств і тому їм треба більших фондів, як поодиноким товариствам, що іноді диспонують далеко більшими фондами, як централі.

Свідчить це про недостаточне зрозуміння фізичного виховання, а то й недоцінювання його. І доки такий стан буде тривати — доти українське фізичне виховання не вийде поза стадію народин.

Значить: створення трівких фінансових основ фізичного виховання — це запорука його розвою.

Якаж можлива реалізація, хто має фінансувати і в який спосіб?

Проблема фізичного виховання зродилась у нас за взором заходу (у нас все ще проблема, бо деінде зреалізована вимога життя, та забезпеки держави). Організаційно ми не в силі піти за взором зі заходу, бо там керма і нагляд над фізичним вихованням є в руках держави, яка веде його і фінансує.

Цей тягар мусить упасти на ціле громадянство, передусім на фінансові установи, які повинні постійними датками спомагати працю централь фізичного виховання. Тоді праця може бути плянова й доцільна і розвій фізичного виховання піде в ширину та глибину.

А треба памятати, що виложений гріш на фіз. виховання не змарнується, бо кожний новий спортовий майдан і кожна нова саля — це збогачення національного добра; кожне нове товариство — це організаційне скріплення нації.

Д. Б.

Огляд діяльности У. С. Союзу.

Минулий рік праці Українського Спортового Союзу не виказав якогось особливого кроку вперед, хоч про ослаблення діяльности також не можна говорити. В кожному разі праця йшла інакше, як попередніми роками. Не було того розмаху, що підчас підготови до Запорізьких Ігрищ, діяльність була скромніша, але може більше заокруглена.

Не будемо тут подавати подрібного звіту. Спинимося тільки коротко над цікавішими і більше характеристичними моментами.

Зима не була ласкава для лещетарів. Ледви два тижні вдалося використати на змагання, а краєвий конкурс скоків відбувся вже підчас чудової соняшної погоди. Тому теж спортовці перенеслися до салі і там розіграли кілька відбиванкових турнірів (у Львові). Незле розвивався також пінг-понг.

Зате як тільки підсохли поля, ціла спортова братія, що стужилася за вільним, широким віддихом — вилягла на поле і ліси та завзято вправляла і змагалась у бігах навпростець. Особливо багато в тім напрямі зробила коломийська округа, відтак щойно львівська.

Легкоатлетичний сезон проминув у Львові, як звичайно. Крім того й у провінціональних осередках можна було запримітити дуже великий зріст зацікавлення цією „королевою спортів“. Найкращий доказ — це висліди краєвих легкоатлетичних змагань. Знову заслуга Коломиї і Стрия.

Дивне тільки ослаблення зацікавлення спортовими грами на грищі.

Копуни не грали пів року, тільки підготовлялись по вказівкам свого субреферату та вправляли спортові гри і легкоатлетику. Восени відбулися вже футболеві змагання. Писати про висліди піврічної підготови покищо за скоро.

Інші ділянки спорту, як плиavatство, ситківка і каючництво, нічим особливим не визначались. Все по старому.

Годиться згадати тут про одно відрадне явище. День Українського Спортовця випав цього року в цілому краю добре; зорганізували його в 9 осередках Д. У. С. Чимраз краще сповняє своє завдання пропаганда фізичного виховання серед українського громадянства.

І тепер у т. зв. „мертвому сезоні“ також не вгаває праця, бо виготовляються пляни на зимовий сезон, приготовляються Загальні Збори У. С. С. та округ. Поодинокі спортові товариства не перериваюь своєї праці і деякі обіцюють навіть ввести серед своїх членів маловідомий у нас боксерський спорт. Хочуть рушити з місця також совгарство, не занедбуючи й інших спортових ділянок зимового сезону.

Пляни гарні — дай Боже їх зреалізувати!

Б. С.

У. С. К. „Сян“ у Перемишлі.

За рік 1936 перша дружина коп. мяча У. С. К. „Сян“ не мала змоги виявити якслід своїх потенціяльних здібностей на „зеленій мураві“. Причинився до цього поділ у системі розгривок на весняну й осінню рунду, бо в першій половині ц. р. грав „Сян“ лиш товариські змагання (до кращих із них належали з Україною у Львові), а в осінніх розгривках за мистецтво противники Сяну (Рух, Гагібор із Перемишля та Легія з Коросна) доволі слабі, щоб можна писати про успіхи. Відбилося це й частинно на матеріяльнім стані Т-ва, бо хоч зацікавлення мечами Сяну в Перемишлі постійно зростає і в цім році фреквенція збільшилася, однак поширення агенд Т-ва, головнож будова площі, вимагають все більшого вкладу. Але доходи з мечів не вистарчають на покриття видатків, звязаних з наміченою працею, тут потрібна поміч усього перемиського громадянства. На жаль, ствердити треба, що ширше громадянство не розуміє якслід вартости самого Т-ва, ні його досягнень (своя площа), бо крім невеликого гурта й „Міщанської Каси“ і в цім році Т-ву не допомагали, а навіть треба було зводити боротьбу за своє слушне становище.

Виділ з кількома роботящими членами під проводом голови дир. С. Шаха докладав усіх зусиль, щоб лиш Т-во підтягнути. Але якщо праця виділу, що має намічений дуже широкий плян, має бути здорова й успішна, то не може спиратись на кількох одиницях, які не знаючи на найліпшу волю, не в силі якслід усього виконати.

Найбільшою журою Виділу є удадження свого грища, що ще все натрапляє на перепони, бо хоч триморгова площа вже зніведьована, обгороджена два і пів метровим парканом, з поручами довкола грища та будками на касу, то все таки площа не має ще ні шатні, ні стеляжів, ні навіть сторожівки. Будову конче потрібної сторожівки вправді восени розпочато й доведено її до половини, але через брак гроша перервано, що дуже погано відібється на незабезпечених від опадів матеріялах. Площа в весні мусить бути готова до розгривок і якщо в будові вдалось би навіть тепер роздобути якісь гроші, то й серед зими докінчить будову сторожівки.

Найбільшою втіхою для Т-ва є його І. дружина коп. мяча, яка, розміркуючи по осінньому сезоні, повинна вже остаточно увійти до Окружної Ліги, що їй належалося ще в 1935 р. перед самбірською Короною (якщо верифікації змагань Калімa-Корона, затверджених західною підокругою, не змінив би при „зеленім столі“ Львів). В осіннім сезоні розіграла І. дружина троє змагань за мистецтво (Рух 7:2, Гагібор 5:1, Легія в Коросні 5:1), здобуваючи 6 точок і воріт 17:6. Товариських змагань розіграно також три (двічі з Польонією 2:1 і 3:1 та з Чуваєм 3:2), при чім останній меч з Чуваєм належав до найкращих мечів дружини.

Склад дружини дещо змінився, бо вернув з війська Ф. Гібалевич, колишній найкращий вий помічник Сяну, що в цьому сезоні засвідчував з великим успіхом на лівім крилі. Також вже постійне місце в І. дружині здобули собі деякі грачі ІІ. дружини. Давався відчувати брак центра нападу С. Дигдалевича, який у весняних розгривках вернеться назад на „зелену мураву“. Склад І. дружини в цім році представляється так: воротар М. Доротяк (Лозинський виїхав на студії), оборона: Романець С., Побідинський С. (і Медвідь І.), поміч: Ходань І., Федорович М., Неофіта, напад: Гігалевич Ф., Федорович Ом., Партика І., Суський і Турко Я.

Тут варто зазначити, що із членів Сяну збільшилося число суддів у П. З. П. Н., бо до давніх проф. Романця М. і проф. Медвідського О. (що перебуває в Яворові) прийшли нові: проф. Бучій о. і проф. Маринович А.

Цього року рушила також з мертвої точки секція легко-атлетична, започатковуючи змагання 19. IX. з Чуваєм. Хоч виграв Чувай 83:26, але змагання ці показали, що Сян диспонує прекрасним матеріялом спеціяльно в бігах. Тепер змагуни вправляють руханку в місцевій салі під наглядом фахових інструкторів, щоб з весною станути до мистецьких розгривок та гідно, як і досі, репрезентувати український спорт у Перемишлі.

Тому, що Сян завдяки великим зусиллям одиниць спромігся на свою власну площу, що має служити не лише для розгривок Сяну, але також для вправ шкільної молоді та й потреб інших наших товариств, слід би йому в цій ділі допомогти, як це робить громадянство від 25 літ для С.-Батька.

Спортові висліди.

КОПАНИЙ МЯЧ

КРАКІВ. **Краковія — Тарновія 4:0 (2:0).** В Краковії грав Коссок. Краковія виїжджає небаром на турне до Берліна.

ПОЗНАНЬ. Варта — Легія 0:0. Г. Ц. П. — К. П. В. 3:1 (1:1); ГЦП — Легія 1:1 (0:0); Варта — КПВ 3:0 (1:0); КПВ — Легія 1:1 (1:0); Варта Г. Ц. П. 1:1 (1:1). Турнір чотирьох познанських дружин. Перше місце зайняла Варта.

КАТОВИЦІ. **Напшуд — А. К. С. 4:2 (1:0).**

КАТОВИЦІ. **Рух — Погонь 7:1 (2:0).**

КАТОВИЦІ. **Вавель — Шлеськ 4:2 (1:1).**

Мистецькі змагання шлеської Ліги програла 5. 4. ігова дружина Шлеськ з Вавелем із Нової Ве[си].

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

Чехословаччина — Італія 0:2 (0:2).

13-і з черги змагання розіграли обі дружини в неділю 13. п. м. в Дженові, при участи 30.000 глядачів. Чеська дружина була ослаблена, бо найкращий воротар Пляніччка зі Славії, нагло занедужав. Його заступив воротар Моравської Славії Житічка, який уратував своєю грою і робінзонадами чеську дружину перед вищою програною. Ворота для італійців добули: Фел[ьм]і і Феррарі. Гра велася на сильно розмоклім грищі. Італійські грачі грали гостро і брутально, розривали навіть дреси чеським грачам.

ПАРИЖ. Франція — Югославія 1:0 (1:0). У міждержавних змаганнях перемогла французька дружина сильну югославську дружину.

ПАРИЖ. Уйпешті — Ред Стар 4:2 (1:1).

БОКС.

РІВНЕ. Лехія — Стшелєц 10:6.

РЯШІВ. Перемишль — Ряшів 14:2.

КРАКІВ. Вавель — Гакоаг (Лодзь) 10:4.

ТОРУНЬ. Торунь — Лодзь 11:5.

БУДАПЕШТ. Мадярщина — Італія 8:8.

ГАКІВКА.

ЛОДЗЬ. Л. К. С. — Зединені 10:1 (2:1, 4:0, 4:0). Перші гаківкові змагання в Лодзі.

КРАКІВ. Сокіл — „09" Мисловіце 3:1 (1:0, 0:0, 2:1).

ВІДЕНЬ. ЛТЦ — В. Е. Ф. 5:2.

ВІДЕНЬ. Л. Т. Ц. — ЕКЕ 0:0.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Крайняк із Руси здобув у мистецтвах чеської Ліґи 5 воріт, Кобавр, Криж і Бідмон по 2, разом 11 воріт. Королем стрільців у Лізі був Брен зі Спарти, який стрілив 18 воріт.

Проти змагань при електричнім світлі заявився англійський футболевий союз.

—o—

Зі судової салі.

ПРИСУД У САМБІРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ПРОТИ 45-ОХ СЕЛЯН.

В суботу скінчився процес у Самборі проти 45-ох селян за відомі події в Острові Тулиголовськім. Минулої суботи зізнавало ще 8-ох свідків оборони. По промовах прок. Губля та оборонців: пос. д-ра Ст. Витвицького, д-ра М. Галущинського, д-ра Дренґевича і д-ра Менкеса трибунал видав такий присуд: 8-ох підсудних засудив по 4 місяці арешту за участь у збіговищі з тим, що двом припинено кару; одного на 5 місяців вязниці, 7-ох по 6 м., 2-ох по 7 м., 2-ох по 8 м. і 5-ох по 10 м. вязниці. М. Ґурського та М. Гринька засудив суд по 1 р. вязниці за провини зі ст. 154, 162 і 163 к. з. Нелітну А. Задорожну засудив суд на приміщення в домі поправи, 17-ох підсудних суд увільнив від вини і кари.

Обор. М. Галущинський зголосив апеляцію в імени всіх засуджених.

—o—

Дописи.

ЛЬВІВ.

Святочну академію в честь Митрополита Андрея уладили минулої неділі українські доворці, зорганізовані у Т-ві „Воля" при вул. Краківській ч. 9. Вже в суботу вечором орхестра т-ва „Воля" ходила з побажанням до палати Митрополита, а в неділю брали члени зорганізовану участь у богослуженні в храмі св. Юра. В неділю вечором відбулася в домівці т-ва святочна академія в честь Митроп. Андрея, який є щирим добродієм т-ва „Воля", даруючи йому площу під будову дому. Точно в год. 5. на сцену, прикрашену національним прапором і портретом Митрополита, вийшов хор рад. Купчинського, який почав академію. Палку промову виголосив рад. Даниленич. Хор відспівав знову низку пісень, орхестра відограла дві пісні і „многая літа" Митрополитові. По декламаціях двох дівчат виступивших головн Федушко відчитав реферат про Митрополита. Академія закінчилася відспіванням нац. гимну.

Свято Просвіти на Жовківськім. Минулої неділі відбулась на Жовківськім заходом чит. „Просвіти" просвітянське свято. На програму складались: реферат п. Медведя про значіння і вагу Просвіти, деклямації п. Белицького та продукції мішаного хору під упр. рада. Т. Купчинського, що відспівав зовсім добре „Просвітянський гимн" Ярославенка, „На любій розмові" Колеси і „Торжественну кантату" Людкевича. Присутніх на святі небагато.

УСТРІКИ ДОЛІШНІ

Збірка на будову Народнього Дому в Устріках Долішних. В містечку Устріки Долішні, його околиці та краю поведено збіркову акцію на будову „Українського Дому", що його недостачу незвичайно відчувають Устріки та ціла околиця, бо нема де притулитися. До установ і визначніших громадян розіслано відозви й цеголки і вже напливають датки. Покищо на „Український Дім" в Устріках Долішніх склали в місяці жовтні і листопаді ц. р. в золотих: РСУК 50, Фабрика пасти Елегант 50, Маслосоюз, Львів 36, Дністер, Львів 20, д-р Мирослав Попович, Лютовиська 20, Суспільний Промисл 10, Народна Торговля, Львів 10, Центросоюз 10, Керос 10, Дендра 10, д-р Цеплий, Рималів 10, д-р Возвідка, Станиславів 10, д-р Полотнюки-Гробельні, Станиславів 10, Народна Гостинниця, Львів 5, Мануфактура І. Борис, Перемишль 5, д-р М. Волошин, Львів 2, д-р Юр. Липа, Варшава 2, д-р Синоцький, Перегінсько 2, д-р Василь Блазацький, Сянік 5, д-р Степан Федак, Львів 1. П. Т. Жертводавцям за датки складаємо сердечну подяку. Всі українські установи і всіх Вп. громадян, що дістали відозви і цеголки, просимо горячо відгукнутися на поклик і післати на цю гарну ціль хочби невеликий даток на адресу: „Український Кооперативний Банк" Устріки (Ustrzyki Dolne, п. льоко), щадн. кн. ч. 68. Евентуальну решту цеголок просимо повернути. — **За Комітет Будови „Українського Дому" в Устріках:** Д-р Гриць Винницький, Микола Негребецький.

ГОРОДОК.

Академія Христа-Царя. Цьогорічне свято Христа-Царя обходив Городок величаво. Крім церковних торжеств у сам день цього свята, відбулася в неділю 29. м. м. заходом місцевого Міщанського Братства святочна академія. Програму цієї академії повторено двічі — в год. 16. і 20. Саля місцевого „Українбанку", як на одній так і на другій академії, була виповнена вщерть. Між гостями було багато селян з доокольчних сіл зо своїми душпастирями. Промовляв ред. Р. Даниленич зі Львова. Промовець вказав у своїх обдуманих промовах на життєву вимогу цілого сучасного світу, зокрема української нації стануги під прапором Христа. Місцевий хор під управою п. Ев. Мельника відспівав з повним успіхом три псальми: Бортнянського „Рече Господь", „Блажені люди" і Лисенка „Камо піду" та пісню „Серце Христове". До піднесення музичного рівня академії причинилася піяністка, п. проф. О. Бірецька, що по-мистецькому відіграла Баха „Органний концерт". Уч. Кальмуківна з юнацьким запалом віддеклямувала вірш Р. Дурбака: „Ми молоді". Програму закінчено католицьким гимном. Вражало, що зібрані не відспівали на закінчення національного гимну. Згадана академія заходами місцевого сотрудника, о. О. Шараневича пройшла гарно. Була це національно-релігійна маніфестація, яка доказувала, що шлях української нації тільки з Христом може бути ясний і певний.

ЯВОРІВ.

Самоуправна нарада в Яворові. Дня 20. м. м. відбулася в Яворові в салі Нар. Дому нарада волосних і повітових радних, в якій взяло участь к. 200 радних з громад яворівського повіту. Коли взяти під увагу лиху погоду і непрохідні болота (деякі радні прибули на конях), то така численна участь радних вказує на велике зацікавлення громадянства самоуправними справами. Нараду відкрив адвокат д-р Михайло Фільц короткою промовою. До президії вибрано о. Евгена Ломницького, дир. Назаревича і п. Володимира Павра, секретарював п. Микола Вахулович. Реферат про значіння самоуправи в житті нації і про найбільші завдання самоуправи виголосив посол Володимир Целевич. Опісля д-р М. Фільц зложив звідомлення з діяльности повітових радних. По рефератах виявилась довша дискусія, в якій забирали голос численні промовці, підносячи різні актуальні справи. І так п. Столярчик з Порудна підніс справу утраквістичної школи і польського вчителя в чисто українському селі. П. Василь Мурин із Залужа видвигнув потребу скасування обовязку громади платити учителям мешканевий додаток. О. Михайло Телеп обговорив спробу ввести у яворівському повіті примусове обезпечення рухомостей. П. Віль Яринько зі Шкла домагався відписання грунтового податку за р. 1934. з огляду на поторічний неврожай. П. Андрій Мишко з Рогізна виступив рішуче проти примусової асекурації рухомостей. П. Степан Вачко з Млинів домагався скасування оплат за затвердження будівельних плянів. П. Федьо Цішелко зі Шкла порушив справу незатвердження рішення громадської ради про купно громадської площі під будову читальні „Просвіти". В дальшій дискусії забирали ще голос: п. Зеленюк з Порудна, п. Іван Шевчик з Мужилович (справа засідань Волосної ради в українські свята), о. Володимир Микулович з Прилбич (справа толерування надзірною владою девастації громадського ліса), п. Микола Дусько (обговорював господарку міської ради в Яворові) і п. Петринишин зі Залужа. Голова ПНК УНДО п. О. Назаревич дав ближчі вказівки в справі діяльности клюбів громадських і волосних радних. Посол В. Целевич дав відповідь на всі порушені промовцями справи. Після того зібрані радні ухвалили одноголосно цілу низку резолюцій у самоуправних справах. По ухваленні резолюцій предсідник о. Евген Ломницький короткою промовою закінчив самоуправну нараду.

—o—

Зложили на безробітних.

Листа ч. 3.

Єпископ Бучко Іван, Львів 10 зол., Маслосоюз 1000 л. молока, 200 зол. товарами, П. С. К. Борщів 180 зол., Щебель Іванна, Княжівське 0.50 зол., Кооп. „Українська Крамниця" Воскресінці 5 зол., Л. Длків, Немирів 10 зол., Кред. кооп. „Поміч", Теребовля 10 зол., Д-р Г. Бандровський, Варяж 8 зол., Пов. Торг. Спілка, Яворів 5 зол., Левицька Олімпія, Колодно Вел. 8 зол., П. С. К. Золочів та урядовці II. сплата 17 зол., Робітники зорганізовані в Т-ві „Сила" III. сплата одноденного заробітку 15 зол., Питомці бурси при вул. Бартосівної 3.72 зол., Любо Мусевич, Торунь 2.50 зол., Робітники фабрики „Дендра" 4.02 зол., Павло Каніґа 3 зол., Марія Пайківна, Львів 3 зол., о. Іларіон Жолтанецький, Суходіл 5 зол., Олена Юрків, Львів плащ і рукавиці, Урядовці Центросоюзу, Львів Зиморовича 22 — 23.70 зол., Позіткове Тов. Кредитове, Львів 2 зол., Присліпський Олександер, Львів 0.50 зол., Кизелюк Богдан, Львів 0.20 зол., Парохія при вул. Заблицевича 7.40 зол. Парохія Клепарів 20 зол., ОО. Василіяни 24 зол., „Ерґон" Богданівка 2 зол., Кооператива „Зоря" Богданівка — 60 зол. товаром, Рибакова Зіновія — спідниця, блюзка, суконка, шлєфрок, панчохи, сорочка, плащ і черевики, Петро Чубатий, Львів 7 сорочок і черевики, Кутинський Олександер, Луків: дитячий плащик, черевики, дитяча блюзка, спідничка, суконка, дівочий плащик, Мельник Анна Львів — 1 пара мештів, 1 пара кальошів, беретка і дитячі забавки. Вертипорох Осип, Клепарів 100 кг. бульби, Друкарня Н. Т. Ш. Львів 5 зол., Робітники друкарні Н. Т. Ш. 6.25 зол.

✝

О. Іван Емануїл Туркевич

дійсний совітник і референт Митрополичої Консисторії, вислужений професор акад. гімназії у Львові, судія і віросинодальний іспитователь, член і голова численних українських культурно-освітніх установ і парох Церкви св. Пятниць у Львові

по довгій і тяжкій недузі, принявши Найсв. Тайни, упокоївся в Бозі дня 12. грудня ц. р. у 64. р. життя. Винос тіла з дому жалоби при вул. Бальоновій ч. 2. відбувся в понеділок, дня 14. грудня 1936., в год. 16-ій до церкви св. Пятниць. Похорон ерейський у **вівторок 15. грудня 1936 в год. 9-ій** почнеться Архієр. Службою Божою в Церкві, відтак в год. 11. винос тіла на Личаківський цвинтар. На цей сумний похоронний обряд запрошують усіх Кревних і Знайомих тяжким горем прибиті **Дружина, діти і внуки.**

—o—

Нові книжки й журнали.

Рідна Школа. Ілюстрований часопис для всіх. Львів, 10. грудня 1936. P. V. Ч. 23—24. Зміст: Ціле число обіймає звіт з діяльности Рідної Школи в 1935—1936 р.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

СОКАЛЬ:
15. XII. Шаріка — премієра.
УГРИНІВ: Неділя 13. XII. поп. Інваліди.
КАМІНКА СТРУМИЛОВА:
16. XII. Циганський барон.
17. XII. Муж двох жінок.
18. XII. Шаріка.
ЛЬВІВ: Саля Театру Ріжнородностей Нар. Дім, вул. Рутовського 22.
Субота 19. XII. 7.30 веч. Шаріка.
Неділя 20. XII. 3. попол. Віл.
Неділя 20. XII. 7.30 веч. Циганський барон.
Понеділок 21. XII. 7.30 веч. Інваліди.
Білети вже можна дістати в ресторані п. Дружбяка, Ринок ч. 40, тел. 275-27.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ХОДОРІВ:
15. XII. II. ч. Смерть Нерона.
З Ходорова театр загостить до Рогатина.

Великий Театр:

Вівторок, 15. XII. год. 8.15 веч. III. Симфонічний концерт.
Середа, 16. XII. год. 7.30 „Кавserenька".
Четвер, 17. XII. год. 7.30 „Гассан і його Золота Дорога до Самарканду".
Пятниця, 18. XII. год. 6.30 і 9. веч. дві вистави денно. Гостинні виступи Театру Деі Пікколі.
Субота, 19. XII. год. 6.30 і 9 веч. дві вистави денно. Гостинні виступи Театру Деі Пікколі.

Кіна.

АПОЛЬО: „Чардаш — Токай — Кохання".
АТЛЯНТИК: „Пімста Джона Ельмена" з Борисом Карловим.
ВАНДА: „Давид Копперфільд", „Генерал Ченг".
ҐРАЖИНА: „Сеньоріта в масці", „Молочна дорога".
КАСІНО: „Я невинний".
КОПЕРНИК: „Антін Адвера".
КОЛІСЕЙ: „Бастер Кітон у кабінеті" „Мальована вистава".
МАРУСЕНЬКА: „Срібна торпеда".
МЕТРО: „Петербурські ночі", „Навіщо працювати" (Флїп і Флап).
МІРАЖ: „Любов" (на осн. Шніцлера).

МУЗА: „Пастер“, Пауль Муні.
ПАКО: „Остання стійка“.
ПАЛЯС: „Жайворонок“ (на осн. Легаса) з Мартою Еґерт.
ПАН: „Вірли на прицілі“, „Веселе шадіння“.
РАЙ: „Малі жіночки“.
СВІТ: „Малі жіночки“ з Катериною Гепберн.
СТИЛЕВЕ: „Маю 19 літ“, ревія: „Стопроцентова сатира“.
ТОН: „Генерал Суттер“.
УТІХА: „Бурлака зпід Волги“ і ревія.
ХИМЕРА: „Блакитна парада“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
Палестина в 1936 р.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 15. грудня 1936

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт. 17.30 Оп. пісні та дуети (Вайншенкер сопр. Стерена барит.), 20.10 „Цивіль і вояк“, розр. концерт, 22.20 Квартет ес-моль Бетовена. **Кошиці** (259,1) 17.30 Словацькі нар. пісні. **Прага** (470,1) 17.30 Квінтет а-моль Новака, 21.00 „Мідяний їздець“ драм. поема Пушкіна з муз. Модра, 22.15 Англ. колядки, спів, музика. **Париж** (1648) 12.00, 13.15 Концерт, 17.00 Вок.-муз. концерт, 21.45 Вечір пісеньварів. **Білгород** (437,3) 17.20 Орх. концерт, 18.05, 20.25 Нар. пісні, 18.35 Нар. музика. **Берлін** (356,7) 11.00, 16.30 Концерт сол. **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 15.45 Моцартові та Шубертові пісні, 18.00 Нім. пісні у вик. квартету, 21.40 „Макбет“ симф. поема Р. Штравса. **Мінхен** (405,4) 16.50 „Ді шармanте Цофе“ авд. в часів Моцарта, 18.000 Кабарет, 22.30 Орх. концерт, **Будапешт** (549,5) 13.30 Скрипка, форт., 18.30 Сольо на тарогато, 19.30 „Фіделіо“ оп. Бетовена, 22.15 Циг. музика. **Мілано** (368,6) 11.30 Легка музика, 17.15 Танк. музика, 21.00 „Нерон“ оп. Масканія. **Рим** (420,8) 12.40 Орх. концерт, 17.15 Фортепіян, скрипка, 19.00 Розр. музика, 20.40 Симф. концерт.

Середа, 16. грудня 1936.

Відень (506,8) 16.40 Пісні на піст, 20.50 Симфонія ф-моль ч. 4. Чайковського, 21.35 Розр. концерт. **Брно** (325,4) 15.00 Пісні й арії. **Кошиці** (259,1) 17.40 Словацькі пісні, 19.20 Дуети на гармоніях. **Прага** (470,2) 15.00 Спів, 15.30 Смичковий квартет, 16.10 Танкова музика, 19.40 Година співу, бурлеска, 21.00 Симфонія ч. 2. ф-дур Ірака. **Париж** (1648) 12.00, 13.15, 14.00, 18.30 Концерт симф. орх., 21.00 Опіа. **Білгород** (437,3) 17.20 Нар. пісні, 17.40 Розр. музика, 20.10 Дуети на гавайських гітарах, 20.30 Гумор. **Берлін** (356,7) 8.20 Музика, 16.45 Концерт тріа і солістів, 19.30 Коляди, 20.45 Віддали СС. вишкалу перед Гітлером. **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00, 19.00 Музика, 15.25 Хор донських козаків. **Мінхен** (405,4) 8.30 Музика, 11.00 Музика для села, 16.30 Сучасні пісні, 17.00 Фортеп. рецітель. **Будапешт** (549,5) 13.30 Сальон. музика, 17.00 Циг. музика, 19.05 Мадярські оп. мелодії, 21.00 Концерт оп. орх. **Мілано** (368,6) 11.30 Розр. концерт, 17.15 Форт. рецітель, 21.30 Італ.-нім. концерт. **Рим** (420,8) 12.40 Розр. концерт, 17.15 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 15. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на днині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для молодших дітей: „Кожушинка св. Миколая“, 11.57 Сигнал часу, 12.03 З великої естради: Крайслер, Ретберг, гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Які небезпеки грозять засівам у зимі, 14.30 Концерт бажань. 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Легка музика з гр. пл., 15.50 Нові книжки для дітей, 16.00 І. Кепура, гр. пл., 16.15 Скрипка ПКО, 16.30 Пів години погідної музики, орх., 17.00 Говорена повість: „Будні пп. Ковальських“, 17.15 Сп. рецітель, Вальборга Ліндберга в супр. форт., 17.30 Моносльог, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спорт у містах і містечках, 18.20 Оперетковi арії, гр. пл., 18.35 Волоцюга з божої ласки (У 20-ліття смерти Джека Льондона), 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Чи приходні роботи оплачуються госп. і сусп., дільог, 19.20 Концерт орх., 20.00 Гутірка музика зі слухачем радія, 20.15 Симф. концерт: симф. орх., скрипка; у перерві ок. 21.00 Веч. денник. Актуальна гутірка, 22.30 Забуті письменники, літер. нарис, 22.45 Танкова музика; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Середа, 16. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 7.25 Програма на днині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для молодших дітей: „Пластусеві пригоди“ й т. п. оповідання. Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт військ. орх., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Святочні посилки, 14.30 Музика, спів із гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклям. концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Тенор і його пісні (Вітрім) із гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Ревія інструментів, гр. пл., 16.00 „Велика тайна“ авд. для дітей з муз. ілюстраціями, 16.30, 17.15 Концерт сальон. орх., саксофон, 17.00 У боротьбі зі шпіонажем, 17.50 Фіцпійне інтермо: Гутірка із от. Бжозовським, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Турист, гутірка, 18.20 Муз. гротеска, гр. пл., 18.40 Заг. скринька, 18.50 Органічні навози, 19.00 Чудо співи фрагм. із пов. С. Коссак: „Хрестоносці“, 19.20 Транcм. з галі льокомотив гол. двірця у Львові, 19.40 Мішаний концерт, скрипка, Арт. Віччо бас, форт., 20.20 „Жарт Христофа Чеми“, істор. анекдота, 20.35 Хвилина бюра студій. Вечірний денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Літер.-муз. авдиція про Е. Т. Гофмана, 22.15 Розр. концерт; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з гр. плит.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Валюти: долар ам. 531—528; дол. кан. 530 і пів—527 і пів; фльорени 289.80—288.10; франки фр. 122.25—121.45; фунти 26.07—25.93; гульдени 100.20—99.80; кор. чеські 18.10—17.70; ліри 25.10—24.60; марки нім. 122.00—117.00; шилінги 96.00—95.00; марки нім. срібні 132.00—127.00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 14 грудня п. р. кооперативам платить за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок.	
1 без опакування	3.00 зол
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	3.00 „
1 кг. масла експорт. включно в експортовім опакуванням	3.05 „
1 л. молока	0.17 „
1 к. яєць	5.10—5.20 „

Тенденція на всі артикули слаба.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 14. XII. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці льоко подвір'я птахомасарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясенi, повногруді	1.15 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді	1.00 „
Курята I. кл. біло й жовтоніжки, без остріжок, до ваги 1.60 кг.	1.00 „
Кури I. кл., товсті, без остріг, без напияку на ногах, щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.00 „
Слабших сортів від вище поданих, не приймає.	

КУПНО-ПРОДАЖА

ЗОЛОТІ та срібні вироби, перстені, шлюбні обручки тощо продає дешево славнозвісна католицька фірма **ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ**, Львів, площа Марійська ч. 5. Полагоджує всякі направки. 3032 11-30

ВИСОКОГІРСЬКИЙ лікувальний мід першої якости можна набувати в пасіці в Остодорі к. Підлютого у 5 кг-мових пушках в ціні по 3 зол. за 1 кг. Зофія Гаванська і С-ка, Остодір, почта Перегінсько. 3220 4—5

НА МИКОЛАЯ І РІЗДВО прегарні дитячі одяги купите у фірмі „**ЛІДІЯ**“ пл. Смольки, напроти кіна Марусенька. — Ціни зрізові. 3215 6—7

ХРИСТІЯНСЬКА КОНФЕКЦІЯ для Пань поручає костюми і плащі вже від 35 зол. Львів, Ринок 26 у крамниці Ендерса. 2936 44-60

ВЕЛИКА, передсвяточна, дешева продаж найновіших фіранок, кап, ковдер — Фрайліх, Сикстуська 21.

КАМЯНИЦЯ 16 великих покоїв, віддова брама, дві сходові клітки, городчик, 5 хвилин ходу від Ринку, може бути ціла вільна, надається крім мешкань також на школу, захист, приют, монастир, готівкою тільки 38.000, банк 22.000.

ТРИПОВЕРХОВА, повнокомфортова, вулиця Сапіги, комірне 9.000, готівка 75.000 банк 25.000.

ПОВЕРХОВА, комфортова, вулиця Мохнацького 36.000.

ДВОПОВЕРХОВА, 2 склепи, вул. Личаківська, комірне 4.800, готівкою 30.000.

НОВА ПОВЕРХОВА, бічна Потоцького, без такси, 12 літ вільних, комфорт, город, готівка 25.000, довг 7.000.

НОВА ПОВЕРХОВА, комфортова, без такси, 15 літ вільних, горішна Коперника, 30.000 готівка.

ПОЛОВИНА камяниці, бічна Личаківської, готівка 15.000, довг 5.000.

ТРЕТЯ часть двоповерхової камяниці коло „Дністра“ 8.500.

ТРИПОВЕРХОВА, нова, 6 склепів, вулиця Потоцького, комірне 18.000, готівка 140.000.

ПОЛОВИНА дому партерового при трамваю, бічна Личаківської 7.500.

„**ТРАНСАКЦІЯ**“ (Ігнат) Львів, Длугоша 1, ріг Миколая, ч. т. 117-94. 3162 2—3

НА СВ. МИКОЛАЯ І ЯЛИНКУ найкорисніші дарунки зі скла, срібла, годинників, будильників, столові нактори, поручає найдешевше фірма Волдимир Шайнога олий. 3265 1—4

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ОСОБА, 25 літ, бльондинка — на державній посаді, на провінції бажає познайомитися: Українець, освіта середня, може бути без посади. Допомогу йому до створення. Справу бере поважно. Листи до „Діла“: „Учителька рим.-кат.“ 3268 1—4

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТ гімназії, який находиться в невідраднім положенні просить якогонебудь заняття (умовно та фізичного). Листи прошу слати до Адм. „Діла“ під „Вдячний“. 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АПЛІКАНТА рутинованого приймет. Зголошення з поданням вимог складати письмі до Адм. „Діла“ під „Аплікант“.

РІЖНІ

ЗА 1 ЗОЛ. переробляю капелюхи жіночі і мужеські: **Коперника 26**, подвір'я. 1—4

ШУКАЮ спільника до купівлі камяниці, гарне положення, потрібна готівка 15.000. Інформує: „Трансакція“ (Ігнат) Длугоша 1. 1—4

ВІДНОВЛЯЮ хемічною масою на стелі, стіни мальовані і тапетовані дешево. Зголошення до Адміністрації під „Українець“. 1—4

ОГОЛОШЕННЯ.

Незрівнянний в якості пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає шкіра
ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком зол. 1.25

Рік основ. 1904. Телефон 213-05.
ВИРІБ І ВЕЛИКИЙ СКЛАД
КОРСЕТІВ, ЧЕРЕВНИХ ПОЯСІВ І НАГРУДНИКІВ
по найновіших париських і брюссельських кроях.
Я. ШРАЙБЕР
ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 8
Ціни фабричні. 1—12

(НЕ ФАРБА)
привертає СИВОМУ ВОЛОССЮ
первісний **КОЛІР**

ПОКРИТТЯ МЕБЛЕВІ, килими, хідники, дивани, верета
лінолеум, коци і фільци з найбільшім вибір
ФРЕНКЕЛЬ І ЛІДЕР Львів, Зиґмунта 25 (з подвір'я) тел. 285-21

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.